C/2026/4637

3.9.2026

KOMMISSIONENS TILLKÄNNAGIVANDE

Riktlinjer för tillämpningen av förordning (EU) 2024/3015 om förbud mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete på unionens marknad

(C/2026/4637)

1. Inledning 4

2. Rättslig ram 5

2.1 EU:s konstitutionella ram 5

2.2 Internationell rättslig ram 5

3. Förordningens tillämpningsområde 6

3.1 Produkter och ekonomiska aktörer inom förordningens tillämpningsområde 6

3.2 Definition av tvångsarbete 7

3.2.1 Arbete eller tjänster 7

3.2.2 Avsaknad av frivilligt samtycke (ofrivillighet) 7

3.2.3 Tvång 7

3.3 Typer av tvångsarbete 8

3.3.1 Privat tvångsarbete 8

3.3.2 Statligt tvångsarbete 8

3.3.3 Tvångsarbete för barn 8

3.4 Riskindikatorer för att identifiera tvångsarbete 9

4. Utredningsprocessen 9

4.1 Utredning av eventuella överträdelser av förbudet mot tvångsarbete 9

4.2 Utredningsprocessens tillämpningsområde 9

4.3 Riskbaserad metod för prioritering och inriktning av utredningar 10

4.3.1 Kriterier för att identifiera produkter och prioritera utredningsärenden 10

4.3.2 Identifiering av ekonomiska aktörer för utredningsfaserna 11

4.4 Bedömning av information 12

4.4.1 Insamling och bedömning av tillgänglig information 12

4.4.2 Relevanta informationskällor 12

4.5 Undersökningarnas preliminära skede 12

4.5.1 Begäranden om information från ekonomiska aktörer 12

4.5.2 Begärande av information från andra produktleverantörer, andra berörda parter och ytterligare undersökning 13

4.5.3 Bedömning och slutsats av undersökningens preliminära skede 14

4.6 Utredning 15

4.6.1 Ekonomiska aktörers rätt att bli informerade och höras 15

4.6.2 Begäranden om information från ekonomiska aktörer 15

4.6.3 Kontakt med andra berörda parter och inspektioner på plats 15

4.6.4 Konfidentialitet i utredningar 16

4.6.5 Resultat av utredningen 16

4.7 Ekonomiska aktörers samarbete med de behöriga myndigheterna och information som kan begäras 17
4.7.1 Exempel på information om den ekonomiska aktörens åtgärder för att identifiera, förebygga, begränsa, avskaffa eller avhjälpa riskerna för tvångsarbete 17
4.7.2 Exempel på information om arbetsvillkor på platsen för det påstådda tvångsarbetet 18
4.7.3 Exempel på information om produkten som påstås strida mot förbudet mot tvångsarbete 18
4.8 Beslut om överträdelser av förbudet mot tvångsarbete 19
4.8.1 Fastställande av en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete 19
4.8.2 Fastställande av en överträdelse vid bristande samarbetsvilja 21
4.8.3 Beslutets innehåll 22
4.8.4 Leveranskedjor av strategisk eller kritisk betydelse för EU 23
4.9 Omprövning av beslut och överklaganden 24
4.9.1 Begäran om omprövning av ett beslut 24
4.9.2 Begäran om återkallande av ett beslut vid efterlevnad och information som ska lämnas av ekonomiska aktörer 24
4.9.3 Administrativa och rättsliga överklaganden av ett beslut 25
4.10 Samordning och samarbete om utredningar och verkställighet 25
4.10.1 Samordning mellan nationella myndigheter i en medlemsstat 25
4.10.2 Samordning med brottsbekämpande myndigheter och samverkan med straffrättsliga förfaranden 26
4.10.3 Samordning, samarbete och ömsesidigt bistånd mellan de behöriga myndigheterna och kommissionen 26
5. Verkställighet och sanktioner 27
5.1 Verkställighet av beslut om överträdelse av förbud 27
5.1.1 Verkställighet av beslut om överträdelse av förbud inom EU 27
5.1.2 Verkställighet av beslut om överträdelse av förbud vid gränserna 28
5.1.3 Identifiering av produkterna vid gränsen 29
5.1.4 Uppskjutande av utsläppandet på marknaden av produkter och anmälan till de behöriga myndigheterna 29
5.1.5 Övergång till fri omsättning och export 30
5.1.6 Vägran, beslag och bortskaffande 30
5.2 Sanktioner 30
5.2.1 Skäl till sanktioner 31
5.2.2 Beräkning av sanktioner 31
6. Vägledning för ekonomiska aktörer om tillbörlig aktsamhet vad gäller tvångsarbete 34
6.1 Syfte 34
6.2 EU-lagstiftning om tillbörlig aktsamhet 34
6.3 Vad är tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete? 35
6.3.1 Tillbörlig aktsamhet som ett effektivt verktyg mot tvångsarbete 35
6.3.2 Kännetecken för tillbörlig aktsamhet 35
6.3.3 Samarbete med berörda parter 36

6.4 Process för tillbörlig aktsamhet 36
6.4.1 Steg 1: Integrera tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete i företagspolicyer och riskhanteringssystem 37
6.4.2 Steg 2: Identifiera och bedöma risker för tvångsarbete i företagets verksamhet, leveranskedjor och affärsförbindelser 39
6.4.3 Steg 3: Förebygga, begränsa och avskaffa risker för tvångsarbete 41
6.4.4 Steg 4: Övervaka och bedöma genomförande och resultat 43
6.4.5 Steg 5: Kommunicera hur riskerna hanteras 44
6.4.6 Steg 6: Vidta eller samarbeta om avhjälpande åtgärder 45
7. Inlämning av information om eventuella överträdelser av förbudet mot tvångsarbete 47
7.1 Inledning 47
7.2 Lämna in information 47
7.2.1 Inlämning av information 47
7.2.2 Information som ska lämnas 47
7.2.3 Kontaktuppgifter 47
7.3 Påståenden om tvångsarbete 48
7.4 Bevis på tvångsarbete och styrkande handlingar 48
7.5 Information om de berörda ekonomiska aktörerna och/eller produkterna 48
7.6 Hur hanteras den inlämnade informationen? 49
7.6.1 Inledande bedömning 49
7.6.2 Dialog med framställaren 49
7.7 Tystnadsplikt och dataskydd 50
7.7.1 Konfidentialitet 50
7.7.2 Behandling av personuppgifter 50

VIKTIGT MEDDELANDE

Dessa riktlinjer uppfyller skyldigheten enligt artikel 11 i förordningen om tvångsarbete ([1]) (*förordningen* eller *förordningen om tvångsarbete*), och är avsedda att stödja dess genomförande ([2]). De riktar sig till de behöriga myndigheter som ansvarar för genomförandet av förordningen och till tullmyndigheter, ekonomiska aktörer, konsumentorganisationer, civilsamhällesorganisationer, fackföreningar och andra intressenter.

Dessa riktlinjer är uteslutande avsedda som vägledning, och det är endast texten i förordningen som har rättslig verkan. Endast Europeiska unionens domstol har behörighet att göra en rättsligt bindande tolkning av EU-lagstiftning. De åsikter som uttrycks i dessa riktlinjer kan inte påverka ståndpunkter som kommissionen kan inta inför EU-domstolen. Varken kommissionen eller någon annan part som verkar i kommissionens namn bär ansvar för hur informationen i dessa riktlinjer används.

Dessa riktlinjer ska vägleda tillämpningen av förordningen i medlemsstaterna samt Island, Liechtenstein och Norge, som undertecknare av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), samt till och i Förenade kungariket med avseende på Nordirland i enlighet med Windsorramen ([3]), efter tillägg av förordningen till respektive avtal. Hänvisningar till unionen, EU eller den inre marknaden ska därför förstås som att de omfattar EES eller EES-marknaden samt Förenade kungariket med avseende på Nordirland.

I enlighet med förordningen har dessa riktlinjer utarbetats i samråd med alla berörda parter, inbegripet internationella organisationer, medlemsstater, företag och näringslivsorganisationer, fackföreningar samt civilsamhällesorganisationer. För att stödja samrådsprocessen inrättade kommissionen en expertgrupp för tvångsarbete ([4]), utlyste en inbjudan att lämna synpunkter ([5]), för vilken kommissionen mottog 160 bidrag, och genomförde riktade samråd. Riktlinjerna kan vid behov ändras och uppdateras efter hand.

1. **INLEDNING**

I förordningen fastställs bindande regler som förbjuder ekonomiska aktörer att släppa ut produkter som tillverkats med tvångsarbete på EU-marknaden, och att exportera dem från EU-marknaden. Syftet är att förbättra den inre marknadens funktion genom att bidra till att upprätthålla en rättvis och öppen marknad, och säkerställa lika villkor för företag på den inre marknaden, samtidigt som man främjar ansvarsfullt företagande bland företag som är verksamma inom och utanför EU. Förordningen syftar också till att bidra till kampen mot tvångsarbete, inbegripet till FN:s mål 8.7 för hållbar utveckling om att avskaffa tvångsarbete senast 2030.

Genom förordningen åläggs ekonomiska aktörer en skyldighet att uppnå resultat. Även om företagen inte åläggs några särskilda krav på tillbörlig aktsamhet erkänns i förordningen tillbörlig aktsamhet som ett användbart verktyg för att åtgärda tvångsarbetesproblem i leveranskedjorna. Syftet med dessa riktlinjer är därför också, i linje med förordningen, att klargöra hur tillbörlig aktsamhet kan hjälpa företag att följa förordningen. Dessa regler gäller oavsett om tvångsarbete sker vid en ekonomisk aktörs egna verksamhetsställen eller inom dess leveranskedja.

Vid genomförandet av förordningen måste de behöriga myndigheterna och kommissionen följa de allmänna principerna i EU-lagstiftningen, såsom proportionalitetsprincipen. Undersökningar måste genomföras med vederbörlig respekt för de ekonomiska aktörernas rätt att bli hörda, och utan att det påverkar förfaranden enligt annan EU-lagstiftning och nationell lagstiftning. I detta syfte föreskrivs i förordningen att huvudansvariga behöriga myndigheter ska ha en nära samordning med andra relevanta myndigheter.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3015 av den 27 november 2024 om förbud mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete på unionens marknad (EUT L, 2024/3015, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj)..

([2]) Dessa riktlinjer omfattar alla delar som avses i artikel 11 i förordningen, med undantag för vägledningen för tullmyndigheter och ekonomiska aktörer om det praktiska genomförandet av artikel 27 i förordningen. Såsom förklaras i avsnitt 5.1.3 kommer denna vägledning att övervägas om och när delegerade akter antas enligt artikel 27 i förordningen.

([3]) Windsorramen är det nya sättet att hänvisa till protokollet om Irland/Nordirland i enlighet med gemensam förklaring nr 1/2023 av unionen och Förenade kungariket i den gemensamma kommitté som inrättats genom avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen av den 24 mars 2023.

([4]) Register över kommissionens expertgrupper.

([5]) Portalen Kom med synpunkter, ”Tvångsarbete – riktlinjer för hur EU-reglerna ska genomföras”.

2. **RÄTTSLIG RAM**

2.1 **EU:s konstitutionella ram**

Förordningen om tvångsarbete grundar sig på EU-fördragen ([6]), och återspeglar de värden som anges i artikel 2 i EU-fördraget, och som är gemensamma för unionen och dess medlemsstater ([7]). Fördragen kräver att EU och dess medlemsstater upprätthåller och eftersträvar värden som mänsklig värdighet, mänskliga rättigheter, frihet, rättvisa och solidaritet, vilket domstolen har bekräftat är kärnan i EU:s identitet, och grundläggande för EU-rättsordningens funktionssätt ([8]).

Dessa åtaganden specificeras och förstärks genom EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna ([9]), som uttryckligen föreskriver att mänsklig värdighet är okränkbar och måste respekteras och skyddas. Stadgan förbjuder också uttryckligen slaveri, träldom, tvångsarbete samt människohandel ([10]).

2.2 **Internationell rättslig ram**

Förordningen bygger på internationella instrument som förbjuder tvångsarbete i alla dess former, särskilt ILO:s konvention nr 29 om tvångsarbete ([11]) och dess protokoll från 2014 ([12]), och ILO:s konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete ([13]), kompletterad med ILO:s rekommendation nr 203 om tvångsarbete ([14]). Förordningen bygger också på ILO:s konvention nr 182 ([15]), som förbjuder tvångsarbete för barn som en av de värsta formerna av barnarbete ([16]), och internationella instrument för mänskliga rättigheter. Alla EU-medlemsstater har undertecknat ett åtagande att bekämpa tvångsarbete, eftersom alla har ratificerat ILO:s konventioner om tvångsarbete nr 29 och nr 105.

Dessa riktlinjer tar hänsyn till de principer och standarder som fastställs i internationellt erkända riktlinjer, och särskilt till följande instrument:

— OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande ([17]) och OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande ([18]).

— ILO *Hard to see, harder to count* ([19]).

— ILO-IOE *Combating forced labour – A handbook for employers and business* ([20]).

— FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter ([21]).

([6]) Konsoliderad version av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) (EUT C 202, 7.6.2016, s. 13), artikel 21; konsoliderad version av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT C 326, 26.10.2012, s. 47).
([7]) Skäl 3 i förordningen om tvångsarbete.
([8]) Dom av den 21 april 2026, kommissionen/Ungern (unionens värden), C-769/22, EU:C:2026:326, punkt 525.
([9]) Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EUT C 326, 26.10.2012, s. 391).
([10]) Artiklarna 1 och 5 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna.
([11]) ILO, konventionen om tvångsarbete, 1930 (nr 29).
([12]) ILO, 2014 års protokoll till konventionen om tvångsarbete, 1930 (P029).
([13]) ILO, konventionen angående avskaffande av tvångsarbete, 1957 (nr 105).
([14]) ILO, rekommendation om tvångsarbete (kompletterande åtgärder), 2014 (nr 203).
([15]) ILO, konventionen om förbud mot och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete, 1999 (nr 182).
([16]) ILO, deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, antagen den 18 juni 1998 (ILO:s deklaration 1998). Artikel 6 i FN:s internationella konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, som antogs 1966 och trädde i kraft 1976. Artikel 8.3 a i FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, som antogs 1966 och trädde i kraft 1976.
([17]) OECD (2023), OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande.
([18]) OECD (2018), OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande.
([19]) ILO (2024), *Hard to see, harder to count: Handbook on forced labour surveys.*
([20]) ILO och IOE (2025), *Combating forced labour – A handbook for employers and business*, tredje (reviderade) utgåvan.
([21]) FN (2011), *Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework.*

3. FÖRORDNINGENS TILLÄMPNINGSOMRÅDE

3.1 Produkter och ekonomiska aktörer inom förordningens tillämpningsområde

Förordningen gäller alla produkter som tillverkas med tvångsarbete ([22]), oavsett ursprung, typ eller sektor ([23]), som släpps ut eller tillhandahålls på EU-marknaden eller exporteras från den. Den gäller för produkter som helt eller delvis tillverkats genom tvångsarbete i något skede av deras utvinning, skörd, produktion eller tillverkning, inbegripet behandling och förädling i något led av dess leveranskedja, oavsett om detta sker inom eller utanför EU. Därför omfattas produkter av förordningen oavsett storleken på den andel eller del som producerades med tvångsarbete.

Definitionen av produkt enligt förordningen är bredare än definitionen i den nya lagstiftningsramen ([24]). Förutom tillverkade produkter omfattar förordningen jordbruksprodukter enligt definitionen i artikel 38 i EUF-fördraget ([25]), och produkter som utvinns, såsom mineraler och andra råvaror.

Förordningen gäller för alla produkter som släpps ut eller tillhandahålls på EU-marknaden från och med den 14 december 2027, även om produkterna eller deras komponenter tillverkades eller importerades till EU före det datumet. Det omfattar inte tillbakadragande ([26]) av produkter som redan har sålts (dvs. som har nått slutanvändaren), utan omfattar snarare produkter som fortfarande tillhandahålls på marknaden, exempelvis på hyllorna eller i lager.

Produkter som säljs online eller genom andra metoder för distansförsäljning omfattas också av förordningen, om försäljningserbjudandet är riktat till slutanvändare i EU Även om det krävs en bedömning från fall till fall för att avgöra om onlineerbjudanden är riktade till slutanvändare inom EU, måste flera faktorer beaktas. Dessa omfattar möjligheten att skicka till geografiska områden inom EU, användningen av en medlemsstats språk och valutor, betalningsmetoder som är specifika för regionen och användningen av ett domännamn som är registrerat i en medlemsstat ([27]).

Kommissionen eller de nationella behöriga myndigheterna får genomföra kontroller och vidta ytterligare nödvändiga åtgärder avseende sådana produkter i enlighet med förordningen, även om produkterna ännu inte har släppts ut på EU-marknaden vid tidpunkten för respektive onlineerbjudande.

Tillhandahållandet av tjänster ingår inte i förordningens tillämpningsområde, även om det är kopplat till utsläppandet av produkten på marknaden, såsom transport ([28]), lagring och logistik.

Förordningen omfattar alla ekonomiska aktörer ([29]) som släpper ut eller tillhandahåller produkter på EU-marknaden, eller exporterar produkter från EU-marknaden ([30]). De måste följa det förbud mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete som fastställs i artikel 3 i förordningen, och kan bli föremål för ett beslut att förbjuda produkter om de bryter mot förbudet.

Förbudet mot att släppa ut och tillhandahålla produkter på unionens marknad vilka tillverkats genom tvångsarbete samt att exportera sådana produkter från unionens marknad ([31]) är ovillkorligt och absolut, på grund av vikten av kränkningen av de mänskliga rättigheterna. De ekonomiska aktörerna ansvarar för att se till att förbudet följs.

([22]) Artikel 2.7 i förordningen om tvångsarbete.
([23]) Inbegripet strategiska, militära och försvarsrelaterade produkter.
([24]) EU:s nya lagstiftningsram är en uppsättning åtgärder som syftar till att förbättra marknadskontrollen och bedömningen av överensstämmelse för tillverkade produkter som maskiner, leksaker och elektronik.
([25]) Jordens, husdjursskötselns och fiskets produkter samt produkter i första bearbetningsledet som har direkt samband med dessa produkter.
([26]) Artikel 1.2 i förordningen om tvångsarbete. Denna åtgärd kallas *återkallelse* i annan produktlagstiftning Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (Text av betydelse för EES.) (EUT L 169, 25.6.2019, s. 1) (förordningen om marknadskontroll) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG (Text av betydelse för EES) (EUT L 135, 23.5.2023, s. 1) (förordningen om allmän produktsäkerhet).
([27]) Mer information finns i blåboken om genomförandet av EU:s produktbestämmelser.
([28]) Skäl 18 i förordningen om tvångsarbete.
([29]) Artikel 2.9 i förordningen om tvångsarbete.
([30]) Till exempel producenter, tillverkare, importörer, exportörer, återförsäljare och produktleverantörer, beroende på vad som är relevant.
([31]) Artikel 1 i förordningen om tvångsarbete.

3.2 **Definition av tvångsarbete**

I förordningen används definitionen av tvångsarbete från artikel 2 i ILO:s konvention om tvångsarbete, 1930 (nr 29), som omfattar allt arbete eller alla tjänster som utkrävs från en person under tvång, och till vilka personen inte frivilligt har erbjudit sig. Definitionen består av tre huvudelement: arbete eller tjänst, avsaknad av frivilligt samtycke samt tvång.

För att fastställa om en situation utgör tvångsarbete måste både ofrivillighet och tvång inträffa samtidigt någon gång under den analyserade perioden. Båda elementen kan i praktiken överlappa varandra: om tvång föreligger saknas ett genuint samtycke, och när förhållandena gör samtycket osannolikt kan det rimligtvis innebära tvång ([32]).

3.2.1 *Arbete eller tjänster*

Med arbete eller tjänster avses all verksamhet som utförs av en person för att producera varor eller tillhandahålla tjänster för andras bruk eller för eget bruk.

Även om tjänster nämns i ILO:s definition är förordningens tillämpningsområde begränsat till produkter som tillverkas med tvångsarbete. Till följd av detta omfattas tjänster och hushållsarbete inte av förordningen, även om de utförs med tvångsarbete.

Från definitionen av tvångsarbete enligt ILO:s konvention ([33]), och därmed också från förordningens tillämpningsområde, undantas

— obligatorisk militärtjänstgöring av rent militär karaktär,

— medborgarnas normala skyldigheter,

— arbete som en följd av en domstolsdom, under offentlig tillsyn,

— arbete i nödsituationer, som krig eller naturkatastrofer,

— mindre kommunala tjänster som utförs för samhällets bästa, och i samråd med samhället.

Sådana typer av arbete kan dock under vissa omständigheter omfattas av definitionen av tvångsarbete (avsnitt 3.3.2).

3.2.2 *Avsaknad av frivilligt samtycke (ofrivillighet)*

Begreppet frivilligt avser arbetstagarens fria och informerade samtycke till att ta ett arbete, och friheten att när som helst sluta. Det råder brist på frivilligt samtycke när en arbetsgivare eller rekryterare ger falska löften, eller när en arbetstagare blir föremål för ofri rekrytering, såsom slaveri eller tvångsarbete, eller när en arbetstagare tvingas utföra ett annat arbete än det som angetts under rekryteringen utan dennes samtycke. Andra exempel på omständigheter som kan ge upphov till ofrivilligt arbete är orimliga krav på övertidsarbete eller jourarbete, arbete under riskfyllda förhållanden utan ersättning eller skyddsutrustning, arbete för mycket låg eller ingen lön i förnedrande arbetsrelaterade levnadsförhållanden, samt arbete utan frihet att säga upp anställningen.

3.2.3 *Tvång*

Tvång avser de medel som används för att tvinga någon att arbeta mot sin vilja, bland annat genom våld, begränsad rörelsefrihet, skuldsättning, innehållande av löner eller identitetshandlingar samt missbruk av dennes utsatthet. Tvång kan också ta formen av hot, såsom hot om uppsägning eller utvisning, eller maktmissbruk, såsom vägran av rättigheter eller privilegier eller utnyttjande av arbetstagares utsatthet, till exempel på grund av att arbetet är avlägset beläget, eller på grund av deras ställning som tredjelandsmedborgare. Arbetstagare kan också tvingas indirekt, genom hot eller andra former av tvång riktade mot familjemedlemmar, kollegor eller nära medarbetare.

([32]) ILO, (2007), *General Survey on Forced Labour*.
([33]) Artikel 2.2 i ILO:s konvention nr 29.

3.3 **Typer av tvångsarbete**

Tvångsarbete kan delas in i två huvudkategorier, utifrån vem som ålägger det: privat tvångsarbete och statligt tvångsarbete. Det omfattar även tvångsarbete för barn, vilket utgör grund för separata överväganden.

3.3.1 *Privat tvångsarbete*

Privat tvångsarbete avser tvångsarbete som påtvingas av privatpersoner, grupper eller företag. Det påverkar praktiskt taget alla delar av ekonomin, och de flesta fall förekommer i fyra huvudsektorer: industri, tjänster, jordbruk och hushållsarbete ([34]). Privat tvångsarbete utgör merparten av tvångsarbetet runtom i världen ([35]).

3.3.2 *Statligt tvångsarbete*

Detta avser tvångsarbete som påtvingas av statliga myndigheter, ombud som agerar på statens vägnar eller enheter som utövar liknande befogenheter som staten. Denna form av tvångsarbete härrör från nationell lagstiftning, politik eller praxis, och förekommer ofta i ett bredare socialt sammanhang som kännetecknas av en statsapparat som tillämpar tvångsmedel samt en allmän avsaknad av medborgerliga friheter.

ILO:s konvention nr 105 kompletterar konvention nr 29 genom att hänvisa till vissa situationer där stater uttryckligen förbjuds att använda tvångsarbete

— som ett medel för politiskt tvång eller politisk utbildning, eller som straff för att ha eller uttrycka politiska åsikter eller åsikter som är ideologiskt motsatta det etablerade politiska, sociala eller ekonomiska systemet,

— som en metod för att mobilisera och använda arbetskraft för ekonomisk utveckling,

— som ett medel för arbetsdisciplin,

— som straff för deltagande i strejker,

— som en form av rasdiskriminering eller social, nationell eller religiös diskriminering.

Dessa former av tvångsarbete kan under inga omständigheter betraktas som lagliga enligt internationella arbetsnormer.

3.3.3 *Tvångsarbete för barn*

Tvångsarbete för barn är en särskild typ av tvångsarbete med särskilda egenskaper, på grund av de mer komplexa förhållanden som står på spel. I denna förordning definieras det som arbete som utförs av ett barn (en person under 18 år) under en angiven referensperiod som omfattas av en av följande kategorier ([36]):

— Arbete som utförs för tredje man, om barnet eller föräldrarna utsätts för tvång.

— Arbete som utförs med eller för barnets föräldrar, om barnet eller föräldrarna utsätts för tvång.

— Arbete som utförs med eller för barnets föräldrar, om föräldrarna själva befinner sig i en situation med tvångsarbete.

— Arbete som utförs i de värsta formerna av barnarbete enligt ILO:s konvention 182, som alla former av slaveri eller liknande metoder ([37]).

([34]) ILO (2024), *Profits and poverty: The economics of forced labour*.
([35]) ILO, Walk Free, and IMO, (2022), Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage.ILO, Walk Free och IMO (2022), *Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage*.
([36]) ILO *Hard to see, harder to count*, sidan 3.
([37]) Andra värsta former av barnarbete enligt definitionen i ILO:s konvention nr 182, såsom prostitution och olaglig verksamhet för framställning och handel med narkotika, omfattas inte av denna förordnings tillämpningsområde, i den mån de inte är kopplade till tillverkning av produkter.

3.4 **Riskindikatorer för att identifiera tvångsarbete**

Gemensamma omständigheter eller indikatorer för tvångsarbete omfattar a) tvångsrekrytering, b) bedrägeri, c) utnyttjande av skulder, d) farliga eller försämrade arbetsförhållanden, e) betungande arbetstid eller arbetsschema, f) förnedrande arbetsrelaterade levnadsvillkor, g) kränkande ytterligare skyldigheter, h) fysiskt eller sexuellt våld, i) missbruk av isolering, j) begränsningar av arbetstagarnas rörlighet, k) kvarhållande av kontanter, tillgångar eller identitetshandlingar, l) innehållande av löner, m) hot, och n) utnyttjande av sårbarhet.

Gemensamma strukturella indikatorer som är relevanta för tvångsarbete som påtvingas av en stat omfattar a) fängelse och frihetsberövande, b) manipulering av frihetsberövande förhållanden, c) bötesstraff som ålagts av staten, d) återkallande av eller avslag på statliga tjänster, rättslig status och sociala rättigheter, e) expropriering eller förverkande av egendom, mark, bostäder eller produktionsmedel, f) sysselsättningssanktioner som påtvingats av staten eller statliga företag, g) rättsligt förbud mot uppsägning av anställning, h) övervakning och social kontroll, i) psykiskt tvång och ideologiska påtryckningar som är påtvingade av staten, och j) kollektiv bestraffning och tredjepartsbestraffning.

Definitioner och detaljerade förklaringar av indikatorerna samt former av ofrivilligt arbete och tvång finns i ILO:s vägledning om indikatorer för tvångsarbete ([38]).

4. **UTREDNINGSPROCESSEN**

4.1 **Utredning av eventuella överträdelser av förbudet mot tvångsarbete**

Ekonomiska aktörer måste avstå från att släppa ut produkter på EU-marknaden, eller importera och exportera produkter, om de har något att göra med tvångsarbete. Denna skyldighet föreligger oavsett om en utredning inleds eller inte. För att upprätthålla förbudet kan de behöriga myndigheterna inleda utredningar, vilket leder till ett formellt beslut om att förbjuda en produkt från EU-marknaden.

Beslut om att förbjuda en produkt från marknaden får fattas först efter det att en grundlig undersökning utförts av en huvudansvarig behörig myndighet ([39]). En sådan myndighet är antingen i) kommissionen när det misstänkta tvångsarbetet äger rum utanför EU, eller ii) den behöriga myndigheten i en medlemsstat när den inträffar på medlemsstatens territorium ([40]).

Genom hela utredningsprocessen, och vid beslutsfattandet, måste huvudansvariga behöriga myndigheter följa EU-lagstiftningen, inbegripet proportionalitetsprincipen: Alla åtgärder och insatser ska vara lämpliga och nödvändiga för att uppnå deras mål, och får inte innebära en alltför stor börda för de ekonomiska aktörerna.

4.2 **Utredningsprocessens tillämpningsområde**

Syftet med utredningar enligt förordningen är i) att fastställa om artikel 3 (dvs. förbudet mot tvångsarbete) har överträtts och ii) att fastställa vilka åtgärder som ska införas ([41]).

För att fastställa en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete måste den huvudansvariga behöriga myndigheten samtidigt undersöka i) om tvångsarbete användes vid tillverkningen av de produkter som bedöms enligt ILO:s definitioner och indikatorer för tvångsarbete, och ii) om ekonomiska aktörer har tillhandahållit dem på EU-marknaden eller exporterat dem från EU.

Utredningsprocessen inriktas på produkter som påstås tillverkas med tvångsarbete, och på användningen av tvångsarbete för utvinning, skörd, produktion eller tillverkning, och inte på en ekonomisk aktörs hela verksamhet.

Undersökningar kan avse delar, komponenter eller hela produkter, mellanprodukter eller slutprodukter, produktserier eller produktkategorier av samma typ, eller produkter från en viss fabrik eller anläggning ([42]). I vissa sammanhang, där bevis tyder på en systemisk eller utbredd användning av tvångsarbete, inbegripet fall av misstänkt statligt påtvingat tvångsarbete, kan utredningens omfattning utvidgas till att omfatta ytterligare produkter eller produktkategorier från vissa leverantörer och/eller geografiska områden.

([38]) ILO (2025), *ILO indicators of forced labour*. Se även ILO (2024), *Hard to see, harder to count*.
([39]) Artikel 2.17 i förordningen om tvångsarbete.
([40]) Artikel 15 i förordningen om tvångsarbete.
([41]) Artikel 20.4 i förordningen om tvångsarbete.
([42]) Artikel 2.6 och 2.7 i förordningen om tvångsarbete.

Figur 1

Översikt över utredningsprocessen, antagande av beslut och verkställighet

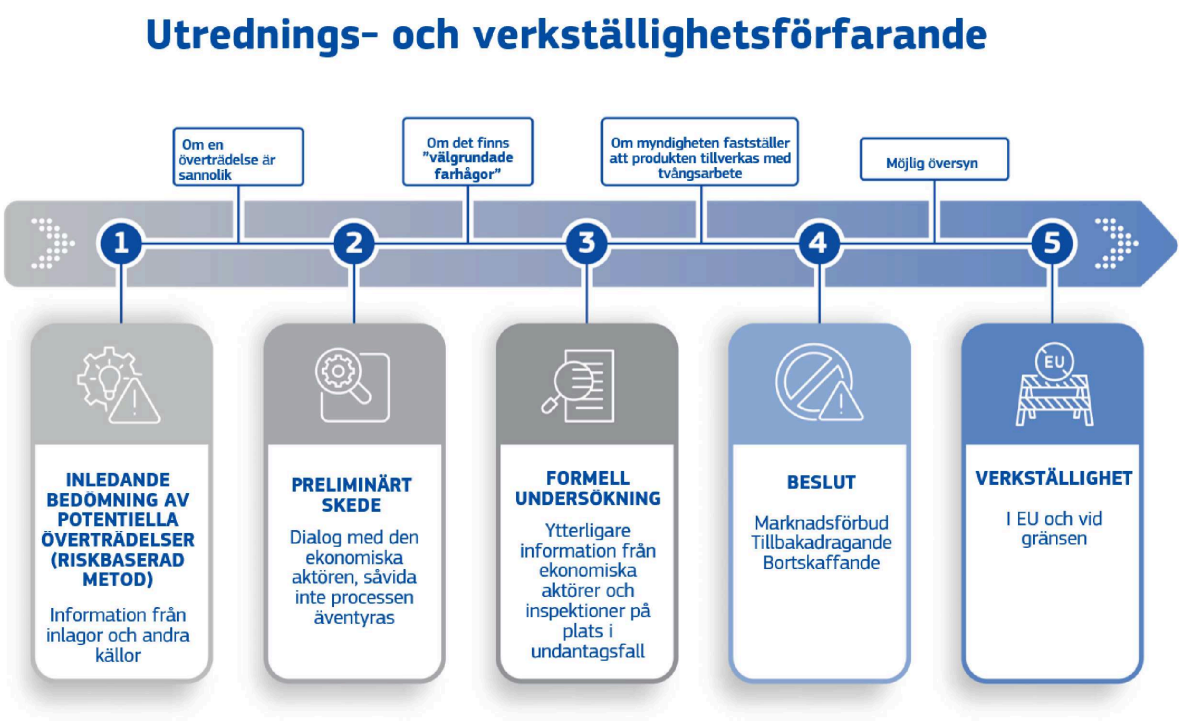

4.3 Riskbaserad metod för prioritering och inriktning av utredningar

I förordningen fastställs den riskbaserade metoden ([43]) för huvudansvariga behöriga myndigheter för att identifiera de produkter (avsnitt 4.3.1) och ekonomiska aktörer (avsnitt 4.3.2) som bör bli föremål för utredningar, och för att prioritera fall under utredningsprocessens inledande och preliminära faser. Denna prioritering säkerställer en effektiv användning av begränsade verkställighetsresurser genom att insatserna inriktas på fall där risken för och den potentiella effekten av överträdelser av förbudet mot tvångsarbete är störst, och där ingripanden sannolikt är mest effektiva.

4.3.1 *Kriterier för att identifiera produkter och prioritera utredningsärenden*

Det finns tre kriterier ([44]) som måste bedömas tillsammans för att man ska kunna fastställa den övergripande risken för överträdelse av förbudet mot tvångsarbete per relevant produktgrupp, och följaktligen för att prioritera ärenden.

— **Det misstänkta tvångsarbetets omfattning och grovhet, inbegripet statligt påtvingat tvångsarbete**

Ju större omfattning och grovhet det misstänkta tvångsarbetet har, desto högre risknivå, och desto mer bör ärendet prioriteras. De huvudansvariga behöriga myndigheterna måste beakta omfattning och grovhet i förhållande till en produkt och, i förekommande fall, i kombination med den region/det land där den produceras.

Tvångsarbetsmetoder kan anses vara av större omfattning när ett större antal människor påverkas av dessa metoder, både när det gäller totalt antal och förekomst.

Även om alla fall av tvångsarbete kan anses vara allvarliga, kan vissa situationer anses vara särskilt allvarliga på grundval av faktorer som a) antalet indikatorer på tvångsarbete som föreligger, b) svårigheten eller omöjligheten att avhjälpa situationen, c) tvångsarbetets långa varaktighet eller återkommande karaktär, eller d) det påstådda tvångsarbetets systemiska karaktär, såsom statens egen medverkan i att införa eller vara delaktig i tvångsarbetet.

([43]) Artikel 14 i förordningen om tvångsarbete. Termen *riskbaserad metod*, som vägleder de huvudansvariga behöriga myndigheternas prioritering av fall av tvångsarbete, ska här inte förväxlas med termen *riskbaserad* enligt direktiv (EU) 2024/1760 om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, där det hänvisas till företagens prioritering av områden som deras insatser för tillbörlig aktsamhet ska inriktas på.

([44]) Artikel 14.2 i förordningen om tvångsarbete.

Statligt påtvingat tvångsarbete är sannolikt av stor omfattning och grovhet, eftersom det vanligtvis drabbar ett stort antal människor och inbegriper strukturella eller systemiska tvångsarbetsmetoder som påtvingas genom utövandet av statliga befogenheter.

— **Mängden eller volymen av produkter som släpps ut eller tillhandahålls på EU-marknaden**

Ju större mängd eller volym av berörda produkter som släpps ut eller tillhandahålls på EU-marknaden eller exporteras från EU-marknaden, desto högre prioritet bör fallet hanteras med, eftersom fler EU-företag och EU-konsumenter exponeras för produkter som kan ha sitt ursprung i tvångsarbete.

Beroende på tillgången till uppgifter måste följande aspekter beaktas vid bedömningen av de berörda produkternas mängd eller volym: i) fysisk mängd eller fysiska volymer, och ii) penningvärde eller försäljningsvolym.

— **Andelen av den produktdel som misstänkts ha tillverkats genom tvångsarbete i slutprodukten.**

Ju större andel av den del eller komponent som misstänks ha tillverkats genom tvångsarbete i slutprodukten och dess leveranskedja, desto högre prioritet kan fallet behöva hanteras med. Andelen ska förstås som den fysiska, funktionella eller ekonomiska betydelsen av respektive del eller komponent i förhållande till slutprodukten.

4.3.2 *Identifiering av ekonomiska aktörer för utredningsfaserna*

När den huvudansvariga behöriga myndigheten undersöker påstådda överträdelser av förbudet mot tvångsarbete måste den besluta inte bara vilka produkter som ska prioriteras, utan även vilka ekonomiska aktörer som den ska fokusera på ([45]). Härvid måste följande faktorer beaktas:

— **Närhet till det påstådda tvångsarbetet och möjlighet att påverka**

De behöriga myndigheterna måste överväga vilka ekonomiska aktörer som befinner sig närmast de led i värdekedjan där tvångsarbete misstänks. Sådana ekonomiska aktörer är vanligtvis leverantörer, producenter, tillverkare eller bearbetningsföretag i tidigare led, eller mellanliggande leverantörer som har avtalsmässig eller operativ kontroll över det berörda produktionsledet. I fall av tvångsarbete utanför EU kan sådana ekonomiska aktörer dock sakna en tydlig koppling till EU-marknaden, och importörerna kommer därför sannolikt att vara viktiga ekonomiska aktörer för de behöriga myndigheterna. Förordningen omfattar även aktörer i senare led, inbegripet distributörer som är verksamma inom EU.

Vid sidan av närheten måste de behöriga myndigheterna också överväga vilka ekonomiska aktörer som har störst möjlighet att förebygga, begränsa och sätta stopp för tvångsarbete. Detta inbegriper särskilt att beakta deras förmåga att förändra verksamheten eller praxis hos en annan enhet som bidrar till risken för tvångsarbete ([46]).

— **Ekonomiska aktörers storlek och ekonomiska resurser**

De behöriga myndigheterna måste också ta hänsyn till storleken och de ekonomiska resurserna hos de ekonomiska aktörer som de överväger att fokusera på, samtidigt som de även beaktar risken för kringgående genom utkontraktering till mindre företag. Större företag har vanligtvis mer sakkunskap och resurser för efterlevnad än små och medelstora företag.

— **Leveranskedjans komplexitet**

Även om det inte är en faktor för att avgöra vilka ekonomiska aktörer som de ska fokusera på, bör de behöriga myndigheterna komma ihåg att större komplexitet i leveranskedjan i allmänhet minskar insynen, ansvarsskyldigheten och spårbarheten för riskerna för tvångsarbete. Komplexa leveranskedjor omfattar produkter som genomgår flera steg i produktion, omvandling och bearbetning, och/eller transiteringar och omlastningar, ofta över flera jurisdiktioner och regioner, och med många deltagare över gränsöverskridande försörjningsnät på flera nivåer. Eftersom tvångsarbete kan förekomma på många ställen i sådana leveranskedjor eller leveransnät, kan de behöriga myndigheterna behöva mer omfattande analyser för att upptäcka det.

([45]) Artikel 14.4 i förordningen om tvångsarbete.
([46]) Se definitionen av *möjlighet att påverka* i avsnitt 4.3.2.

4.4 **Bedömning av information**

4.4.1 *Insamling och bedömning av tillgänglig information*

Det första steget i utredningsprocessen är att den huvudansvariga behöriga myndigheten samlar in och bedömer all relevant, faktabaserad och verifierbar information för att fastställa om det är sannolikt att förbudet mot tvångsarbete överträds ([47]). Därvid måste den huvudansvariga behöriga myndigheten också tillämpa kriterierna för den riskbaserade metoden (avsnitt 4.3).

4.4.2 *Relevanta informationskällor*

Det finns många källor och typer av information som huvudansvariga behöriga myndigheter kan ta hänsyn till, bland annat

— information som lämnas via den gemensamma kontaktpunkten för inlämnande av information (avsnitt 7 om inlämnande av information),

— information i databasen över risker för tvångsarbete ([48]), som kommer att visa på risker som rör produkter och geografiska områden,

— riskindikatorer för tvångsarbete ([49]), inbegripet hur de ska identifieras (avsnitt 3.4),

— informations- och kommunikationssystemet för marknadskontroll (ICSMS) – modulen för tvångsarbete ([50]), som till exempel kommer att omfatta tidigare beslut om överträdelser av förbud, och information som delas mellan kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter som en del av tidigare utredningar,

— information från andra myndigheter, exempelvis nationella yrkesinspektioner, hälso- och säkerhetsmyndigheter, skattemyndigheter, rättsliga organ och myndigheter med ansvar för att utreda människohandelsbrott,

— information från berörda parter, som civilsamhällesorganisationer, lokalsamhällen, arbetsrättsaktivister, fackföreningar och arbetstagarrepresentanter, enskilda arbetstagare och påstådda offer,

— information som kommissionen och de behöriga myndigheterna samlar in på eget initiativ, inbegripet på grundval av analyser och studier, utredningar enligt andra rättsliga EU-ramar, skrivbordsforskning, spårbarhetsverktyg för leveranskedjan och andra relevanta verktyg.

4.5 **Undersökningarnas preliminära skede**

Om den huvudansvariga behöriga myndighetens inledande bedömning tyder på att det är sannolikt att förbudet mot tvångsarbete överträds, kan den inleda undersökningens preliminära skede, i enlighet med kriterierna för den riskbaserade metod som beskrivs i avsnitt 4.3.

Syftet med det preliminära skedet är att samla in mer information från ekonomiska aktörer och andra aktörer, så att de huvudansvariga behöriga myndigheterna kan avgöra om det finns ”välgrundade farhågor” för att förbudet mot tvångsarbete har överträtts.

4.5.1 *Begäranden om information från ekonomiska aktörer*

4.5.1.1 Situation där en begäran om information görs

I det preliminära skedet kan den huvudansvariga behöriga myndigheten begära information från de ekonomiska aktörer som är föremål för bedömning om åtgärderna för att förebygga, begränsa och undanröja riskerna för tvångsarbete i sin verksamhet. När den huvudansvariga behöriga myndigheten begär information måste den beakta i) den ekonomiska aktörens storlek och resurser och vilken information som den rimligen kan få tillgång till, och ii) vilken information de ekonomiska aktörerna tidigare har lämnat till myndigheterna och som därför inte bör begäras igen (engångsprincipen). I avsnitt 4.7 anges den information som ekonomiska aktörer måste lämna på begäran. Denna fas ger ekonomiska aktörer möjlighet att lämna relevant information och sina synpunkter, beroende på vad som är relevant, om i) hur de hanterar risker för tvångsarbete i sina leveranskedjor i förhållande till de produkter som bedöms, eller ii) varför den huvudansvariga behöriga myndighetens farhågor inte är relevanta för deras produkter. Denna information och dessa synpunkter ska bedömas omsorgsfullt och objektivt av den huvudansvariga behöriga myndigheten.

([47]) Artikel 14.3 i förordningen om tvångsarbete.
([48]) Artikel 8 i förordningen om tvångsarbete.
([49]) Artikel 11 e i förordningen om tvångsarbete.
([50]) Artikel 7.1 i förordningen om tvångsarbete.

De huvudansvariga behöriga myndigheterna måste också komma ihåg att även om tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan är ett användbart sätt för ekonomiska aktörer att visa att de produkter som bedöms inte har tillverkats med tvångsarbete ([51]), innehåller förordningen inga skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet, och att andra tillvägagångssätt, såsom produktspårbarhet, ansvarsfulla inköpsmetoder, certifieringssystem och arbetstagardriven övervakning också kan vara effektiva.

Dokumentation som härrör från den ekonomiska aktörens insatser för tillbörlig aktsamhet eller andra metoder kan lämnas till den huvudansvariga behöriga myndigheten under olika faser av utredningen.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 i förordningen får kommissionen, om den agerar som huvudansvarig behörig myndighet ([52]), direkt begära information från den ekonomiska aktören utan att begära bistånd från den nationella behöriga myndigheten i den medlemsstat där den ekonomiska aktören är etablerad.

4.5.1.2 Situation där ingen begäran om information görs

Även om den huvudansvariga behöriga myndigheten i regel måste skicka en begäran om information till ekonomiska aktörer, kommer den inte att göra det om den anser att en sådan begäran kan äventyra resultatet av myndighetens bedömning ([53]). Det kan särskilt vara fallet i följande fall:

— När det finns en hög risk för att bevisen försvinner om den ekonomiska aktören kontaktas.

— När en parallell brottsutredning skulle kunna äventyras,

— När potentiella offer för tvångsarbete eller framställaren kan utsättas för risk för repressalier.

När den huvudansvariga behöriga myndigheten gör detta val måste den väga in effektiviteten i förfarandet, den ekonomiska aktörens rätt att bli hörd, behovet av att säkerställa skydd för vittnen och potentiella offer för tvångsarbete samt fallets särdrag. Om den ekonomiska aktören inte kontaktas, och en undersökning därefter inleds, måste den ekonomiska aktören ges möjlighet att lämna information i undersökningsskedet och därigenom säkerställa att dess rätt till försvar respekteras ([54]).

4.5.1.3 Bristande samarbetsvilja hos ekonomiska aktörer eller offentliga myndigheter

Om den ekonomiska aktören inte kontaktats på grund av att en begäran om information skulle kunna äventyra bedömningen, eller om den ekonomiska aktören (eller en offentlig myndighet) inte samarbetar (avsnitt 4.5.1.3), innebär detta att den huvudansvariga behöriga myndigheten inte kommer att kunna beakta deras information. I sådana fall måste den huvudansvariga behöriga myndigheten avgöra om det finns välgrundade farhågor på grundval av andra relevanta uppgifter ([55]).

Detta inbegriper alla andra bevis som samlats in under myndighetens inledande bedömning och under det preliminära skedet av utredningarna, inbegripet skrivbordsforskning och bevis från andra berörda parter. Bristande samarbetsvilja utgör i regel relevant bevisning (avsnitt 4.8.1.1).

4.5.2 *Begärande av information från andra produktleverantörer, andra berörda parter och ytterligare undersökning*

I tillämpliga fall får den huvudansvariga behöriga myndigheten också begära information från andra produktleverantörer ([56]). Detta inbegriper produkttillverkare högre upp i leveranskedjan som kan ha varit inblandade i det påstådda tvångsarbetet, eller som kan ha information om leverantörer eller tillverkare som påstås vara inblandade i tvångsarbete, men som inte har någon direkt koppling till EU-marknaden.

([51]) Se avsnitt 6 i dessa riktlinjer.
([52]) Artikel 15.1 i förordningen om tvångsarbete.
([53]) Artikel 17.1 i förordningen om tvångsarbete.
([54]) Artiklarna 41 och 48 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna.
([55]) Artikel 17.4 i förordningen om tvångsarbete.
([56]) Artikel 17.1 i förordningen om tvångsarbete.

Den huvudansvariga behöriga myndigheten kan också begära information från andra relevanta berörda parter ([57]), såsom framställare, berörda arbetstagare, fackföreningar, företag som är involverade i logistiken för de produkter som bedöms, andra offentliga myndigheter (t.ex. de som lagför människohandelsbrott) och samhällen som företräder de berörda brottsoffren.

Den huvudansvariga behöriga myndigheten måste tillämpa lämpliga skyddsåtgärder för att skydda konfidentialiteten och säkerheten för de berörda parter den har kontakt med, inbegripet berörda arbetstagares identitet och identiteten för potentiella offer för tvångsarbete. Om möjligt bör den hänvisa potentiella offer till relevanta nationella organ (t.ex. nationella vidareslussningsmekanismer som inrättats enligt lagstiftningen mot människohandel (avsnitt 4.10.1)).

4.5.3 *Bedömning och slutsats av undersökningens preliminära skede*

4.5.3.1 Slutsats om välgrundade farhågor

Den huvudansvariga behöriga myndigheten måste, på grundval av all information som samlats in, avgöra om det finns en välgrundad farhåga för att förbudet mot tvångsarbete har överträtts av de ekonomiska aktörer som är under bedömning, och om en utredning därför ska inledas ([58]).

Den huvudansvariga behöriga myndigheten har 30 arbetsdagar på sig att, från och med dagen för mottagandet av informationen från de ekonomiska aktörer som är föremål för bedömning, dra sin slutsats ([59]). Om flera ekonomiska aktörer har kontaktats kommer tidsfristen på 30 dagar att börja löpa dagen efter dagen för mottagandet av svaren från alla ekonomiska aktörer som kontaktats.

En *välgrundad farhåga* är en rimlig indikation, grundad på objektiv, faktabaserad och verifierbar information, för kommissionen eller de behöriga myndigheterna att misstänka att det är sannolikt att en produkt har tillverkats genom tvångsarbete ([60]). Objektiv och verifierbar information är information som stöds av belägg och bygger på tillförlitliga källor. För relevanta typer av bevis, se avsnitt 4.8.1.1.

För att skydda konfidentialiteten vid eventuella straffrättsliga förfaranden, när en välgrundad farhåga har fastställts, bör den huvudansvariga behöriga myndigheten i en medlemsstat som önskar inleda en formell utredning först kontakta de myndigheter som ansvarar för att utreda människohandelsbrott (avsnitt 4.10.2), i syfte att samordna tidsplanen och bedöma den eventuella effekten av en sådan utredning på pågående straffrättsliga förfaranden. Utredningarna och besluten enligt förordningen är inte beroende av en brottsutredning.

4.5.3.2 Slutsats om avsaknad av välgrundade farhågor och om möjligheten för ekonomiska aktörer att hantera farhågor

Om den huvudansvariga behöriga myndighetens farhågor, med hänsyn till all den information som samlats in, inte utgör en välgrundad farhåga för att förbudet mot tvångsarbete har överträtts, eller om skälen till detta har undanröjts, får den inte inleda en utredning och måste underrätta den ekonomiska aktören om detta ([61]). Om den ekonomiska aktören inom tidsfristen på 30 dagar visar att den vidtar lämpliga åtgärder för att ta itu med tvångsarbetssituationen, får den huvudansvariga behöriga myndigheten besluta att ge de berörda ekonomiska aktörerna en rimlig tidsfrist för att slutföra sådana åtgärder och avsluta tvångsarbetet, med beaktande av bland annat processens komplexitet, möjligheten att avsluta tvångsarbetet, antalet berörda aktörer samt de berörda ekonomiska aktörernas storlek och resurser ([62]).

Den huvudansvariga behöriga myndigheten måste efter denna rimliga tidsfrist avgöra om åtgärderna har uppnått sitt mål, och om den därför faktiskt har välgrundade farhågor.

I vissa fall är det kanske inte realistiskt att ta itu med riskerna för tvångsarbete på kort tid. Detta gäller särskilt för de flesta fall av statligt påtvingat tvångsarbete, eftersom den ekonomiska aktören har en begränsad möjlighet att undanröja den statliga politik som ligger till grund för statligt påtvingat tvångsarbete. I sådana fall kan ett ansvarsfullt avståndstagande vara det enda tillgängliga sättet att hantera tvångsarbete i produktionsprocessen (avsnitt 6.4.3).

([57]) Artikel 17.1 i förordningen om tvångsarbete.
([58]) Artikel 17.3 i förordningen om tvångsarbete.
([59]) Artikel 17.3 i förordningen om tvångsarbete.
([60]) Artikel 2.16 i förordningen om tvångsarbete.
([61]) Artikel 17.5 i förordningen om tvångsarbete.
([62]) Skäl 44 i förordningen om tvångsarbete.

4.6 **Utredning**

Om den huvudansvariga behöriga myndigheten anser att det finns en välgrundad farhåga för att förbudet mot tvångsarbete har överträtts av de ekonomiska aktörer som är föremål för bedömning måste den inleda en undersökning ([63]).

Den huvudansvariga behöriga myndigheten måste förse de ekonomiska aktörer som är föremål för utredning med relevant information om utredningsprocessen och de möjliga konsekvenserna av utredningen (avsnitt 4.6.1). Under denna fas har den huvudansvariga behöriga myndigheten befogenhet att samla in ytterligare information som är relevant för bedömningen, bland annat i undantagsfall via inspektioner på plats (avsnitt 4.6.3 4.6.4).

Utredningar enligt förordningen påverkar inte eventuella straffrättsliga förfaranden enligt EU-lagstiftning eller nationell lagstiftning mot människohandel.

4.6.1 *Ekonomiska aktörers rätt att bli informerade och höras*

När den huvudansvariga behöriga myndigheten har beslutat att inleda utredningen har den tre arbetsdagar på sig att förse den ekonomiska aktören med de uppgifter som anges nedan:

— Inledandet av undersökningen och de möjliga konsekvenserna av denna ([64]), inbegripet konsekvenserna av bristande samarbetsvilja och eventuella förelägganden om förbud och bortskaffande.

— De produkter eller delar av produkter som omfattas av undersökningen och annan relevant information, såsom de berörda produktionsanläggningarna. Om ytterligare produkter läggs till i ett senare skede av utredningen bör den ekonomiska aktören vederbörligen informeras och ges tillräckligt med tid för att bemöta påståendena om dessa ytterligare produkter.

— Skälen till undersökningen, såvida inte överlämnandet av denna information skulle kunna äventyra resultatet, exempelvis risken för att bevis försvinner eller risk för potentiella offer. När skäl anges måste konfidentialiteten och berörda parters säkerhet skyddas.

— Den ekonomiska aktörens rätt att lämna synpunkter inom en viss tidsfrist, inbegripet all relevant information som inte lämnats under det preliminära skedet, eller information om nyare åtgärder för att hantera tvångsarbete, med avseende på de produkter som är föremål för utredning. Den ekonomiska aktörens rätt att höras är en viktig aspekt av undersökningen ([65]).

4.6.2 *Begäranden om information från ekonomiska aktörer*

Liksom under det preliminära skedet kan den huvudansvariga behöriga myndigheten begära information från de ekonomiska aktörer som är föremål för utredning under den formella utredningen (se avsnitten 4.5.1 och 4.7). En vägledande förteckning över sådan information finns i avsnitt 4.7.

Den huvudansvariga behöriga myndigheten måste fastställa en tidsfrist på minst 30 arbetsdagar och inte längre än 60 arbetsdagar för inlämning av den begärda informationen. Ekonomiska aktörer får begära en förlängning, om de anger ett giltigt skäl för en sådan förlängning. En sådan begäran om förlängning måste vederbörligen bedömas av den huvudansvariga behöriga myndigheten, med beaktande av omständigheterna i fallet, inbegripet den berörda ekonomiska aktörens storlek och ekonomiska resurser, exempelvis huruvida den ekonomiska aktören är ett litet eller medelstort företag ([66]).

4.6.3 *Kontakt med andra berörda parter och inspektioner på plats*

Liksom under det preliminära skedet får den huvudansvariga behöriga myndigheten under utredningen även samla in information från andra relevanta berörda parter ([67]).

Den ansvariga behöriga myndigheten får utföra inspektioner på plats ([68]) för att bekräfta eller motbevisa de bevis som redan samlats in, och för att samla in ytterligare bevis. Sådana bevis kan vara både fällande och friande.

([63]) Artikel 18 i förordningen om tvångsarbete.
([64]) Artikel 18.1 i förordningen om tvångsarbete.
([65]) Artikel 16.2 och skäl 68 i förordningen om tvångsarbete.
([66]) Artikel 18.4 i förordningen om tvångsarbete.
([67]) Artikel 18.5 i förordningen om tvångsarbete.
([68]) Artikel 19 i förordningen om tvångsarbete.

4.6.3.1 Inspektioner utförda av behöriga myndigheter inom EU

Medlemsstaternas huvudansvariga behöriga myndigheter får under det preliminära skedet eller under en formell utredning utföra inspektioner på sitt territorium, om de anser att de är nödvändiga och proportionerliga, i enlighet med EU-lagstiftningen och nationell lagstiftning. De huvudansvariga behöriga myndigheterna får också begära samarbete från andra nationella myndigheter som arbetsmyndigheter, sociala myndigheter, hälso- och sjukvårdsmyndigheter eller skattemyndigheter. Beroende på den nationella rättsliga ramen och relevanta rättsliga tillstånd kan detta inbegripa möjligheten att genomföra oanmälda inspektioner av affärslokaler och att kopiera eller beslagta handlingar.

De huvudansvariga behöriga myndigheterna måste samarbeta med andra myndigheter i samma medlemsstat som utreder liknande fall (t.ex. yrkesinspektioner, brottsbekämpande myndigheter i samband med tillämpningen av europeisk eller nationell lagstiftning mot människohandel). Detta gäller särskilt när de andra myndigheterna i detta sammanhang kan ha utfört oanmälda kontroller i de ekonomiska aktörernas affärslokaler.

4.6.3.2 Inspektioner utförda av kommissionen utanför EU

Som huvudansvarig behörig myndighet i ärenden som rör tvångsarbete utanför EU får kommissionen i undantagsfall utföra alla nödvändiga kontroller och inspektioner, med de berörda ekonomiska aktörernas och tredjelandsregeringarnas samtycke ([69]). Vägran att bevilja samtycke kan betraktas som bristande samarbetsvilja, med tanke på de faktiska och rättsliga omständigheterna i ärendet.

4.6.4 *Konfidentialitet i utredningar*

All icke-offentlig information som samlas in under utredningsprocessen får endast användas för tillämpningen av förordningen, om inte annat föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt som är förenlig med unionsrätten ([70]). Om till exempel misstänkt brottsligt beteende upptäcks måste brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter informeras.

Information som samlas in i något skede under utredningsprocessen från ekonomiska aktörer och andra berörda parter, inbegripet deras identitet, måste behandlas konfidentiellt, såvida inget annat anges. Detta innebär att kommissionen och de behöriga myndigheterna i regel inte får lämna ut eller ge tredje part tillgång till sådan information. Detta är för att skydda offer, framställare, visselblåsare, affärshemligheter och andra känsliga uppgifter. De behöriga myndigheterna uppmuntras att rådfråga andra offentliga organ och byråer med erfarenhet av bästa praxis, för att skydda dessa uppgifter och hålla dem konfidentiella.

När det gäller ekonomiska aktörer för vilka ett beslut om överträdelse av förbudet mot tvångsarbete har antagits, kan dock deras identitet och de berörda produktleverantörernas och tillverkarnas identitet offentliggöras i beslutet, om detta är nödvändigt för att identifiera den förbjudna produkten ([71]).

4.6.5 *Resultat av utredningen* ([72])

Efter att ha tagit det formella steget för att inleda en utredning måste den huvudansvariga behöriga myndigheten fastställa om det har skett en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete. Den måste därför anta ett beslut som fastställer en överträdelse av förbudet (avsnitt 4.8) eller avsluta utredningen ”inom en rimlig tidsfrist”, som i regel inte bör överstiga nio månader från den dag då utredningen inleddes.

Om den huvudansvariga behöriga myndigheten inte kan fastställa en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete måste den avsluta utredningen och informera de ekonomiska aktörerna om detta. Den måste också informera andra behöriga myndigheter och, i förekommande fall, kommissionen, via modulen för tvångsarbete i ICSMS. Att utredningen avslutas hindrar inte att en ny utredning av samma produkter och ekonomiska aktörer inleds om nya uppgifter framkommer, och det påverkar inte pågående eller framtida brottsutredningar i samma ärende.

([69]) Artikel 19.3 i förordningen om tvångsarbete.
([70]) Artiklarna 32.1 och 32.2 i förordningen om tvångsarbete.
([71]) Artiklarna 20 och 22.1 c i förordningen om tvångsarbete.
([72]) Artikel 20 i förordningen om tvångsarbete.

4.7 **Ekonomiska aktörers samarbete med de behöriga myndigheterna och information som kan begäras**

När som helst under utredningsprocessen har den ansvariga behöriga myndigheten befogenhet att begära information från ekonomiska aktörer som gör de bedömda produkterna tillgängliga på EU-marknaden och, i förekommande fall, från produktleverantörer som är etablerade utanför EU ([73]). Detta kan inbegripa information om a) deras åtgärder för att identifiera, förebygga, begränsa, avskaffa eller avhjälpa riskerna för tvångsarbete i sin verksamhet och sina leveranskedjor avseende dessa produkter, b) arbetsvillkoren på platsen för det påstådda tvångsarbetet, där produkterna tillverkades eller varifrån de härrör, och c) de produkter som är föremål för bedömning.

Ekonomiska aktörer måste samarbeta fullt ut i utredningsprocessen. Detta innebär a) att konstruktivt engagera sig i utredningen, b) att tillhandahålla alla begärda uppgifter, c) att säkerställa att den information som lämnas är korrekt, meningsfull, relevant och fullständig, och att d) lämna informationen inom den angivna tidsfristen. Detta är inte bara en rättslig skyldighet, utan också det bästa sättet att undanröja den huvudansvariga behöriga myndighetens farhågor, och på så sätt undvika att en utredning inleds, eller att slutsatsen i en utredning blir att förbudet mot tvångsarbete har överträtts. Underlåtenhet att samarbeta (avsnitt 4.8.2.14.8.2.1) kommer att få negativa konsekvenser för de ekonomiska aktörer som är föremål för utredning.

Om ekonomiska aktörer drabbas av oundvikliga förseningar eller oöverstigliga svårigheter med att samla in den begärda informationen måste de proaktivt informera den huvudansvariga behöriga myndigheten så snart som möjligt innan tidsfristerna löper ut. Om de ekonomiska aktörer som är föremål för bedömning är små och medelstora företag får de begära stöd från en nationell kontaktpunkt i en relevant medlemsstat om hur de ska samarbeta med den huvudansvariga behöriga myndigheten.

För att säkerställa effektiv kommunikation med de huvudansvariga behöriga myndigheterna uppmuntras ekonomiska aktörer att utse en särskild kontaktperson eller avdelning inom sitt företag för att hantera dessa kontakter.

Avsnitten 4.7.1, 4.7.2 och 4.7.3 innehåller en illustrativ, men icke uttömmande förteckning över exempel på de typer av information som den huvudansvariga behöriga myndigheten kan begära under utredningsprocessen. Den huvudansvariga behöriga myndigheten bör noga överväga vilken information som ska begäras, i enlighet med ärendets särdrag och de faktorer som nämns i avsnitt 4.5.1.1. Ekonomiska aktörer har rätt att lämna annan information som de anser lämplig eller nödvändig för att undanröja farhågorna om att förbudet mot tvångsarbete har överträtts. I förteckningen rangordnas inte information i prioritetsordning. Den huvudansvariga behöriga myndigheten är skyldig att undersöka och, i förekommande fall, ta hänsyn till den information som lämnats, men tillhandahållandet av sådan information garanterar inte att den ekonomiska aktören rentvås, eller att produkten inte kommer att bli föremål för ett beslut om förbud.

4.7.1 *Exempel på information om den ekonomiska aktörens åtgärder för att identifiera, förebygga, begränsa, avskaffa eller avhjälpa riskerna för tvångsarbete*

— Företagets riktlinjer, uppförandekoder, förvaltningsdokument, ledningens tillsynsansvar.

— Utbildningsmaterial för ledning, anställda och leverantörer.

— Upphandlingsstrategier, uppförandekoder för leverantörer, avtalsklausuler om förbud mot tvångsarbete, samt introduktion och övervakning av leverantörer.

— Sektorsspecifika riskbedömningar.

— Dokumentation som styrker att förebyggande åtgärder har vidtagits.

— Dokumentation som styrker inrättandet av en klagomålsmekanism.

— Dokumentation som styrker deltagande i flerpartscertifieringssystem eller branschcertifieringssystem.

— Berörda parters och rättighetsinnehavarnas samarbete och samråd med icke-statliga organisationer, fackföreningar och samhällen.

— Rapporter om vidtagna åtgärder för tillbörlig aktsamhet, inbegripet åtgärder i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning och EU-lagstiftning.

— Planer för korrigerande åtgärder och prestationsutvärderingar.

— Oberoende revisionsrapporter från tredje part.

([73]) Artiklarna 17.1, 17.2 och 18.3 i förordningen om tvångsarbete.

4.7.2 *Exempel på information om arbetsvillkor på platsen för det påstådda tvångsarbetet*

— Transkribering av intervjuer med arbetstagare och skriftliga vittnesmål.

— Sociala revisioner.

— Foton/videor av arbetsförhållanden och/eller sovsalar.

— Anteckningar om konversationer och kopior av meddelanden och e-postkorrespondens.

— Förteckning över arbetstagare, anställningsavtal/anställningskontrakt, lönelistor och finansiella register.

— Resultat av genomförda undersökningar (t.ex. av fackföreningar eller arbetstagarrepresentanter om arbetsvillkor).

— Information om avhjälpande åtgärder som styrker arbetstagarnas tillfredsställelse och ersättning samt korrigerande och förebyggande åtgärder.

4.7.3 *Exempel på information om produkten som påstås strida mot förbudet mot tvångsarbete* ([74])

4.7.3.1 Identifiering av produkten

— Information som samlats in med spårbarhetsverktyg och med handels-, tull- och transportuppgifter.

— Resultat från laboratorietester, inbegripet isotoptest.

— Produktens beskrivning, namn eller varumärke, särskilda krav enligt EU-lagstiftningen för identifiering av produkten, t.ex. HS-koder, KN-nummer, typ, referens, modell, parti- eller serienummer som fästs på produkten eller tillhandahålls på förpackningen eller i ett dokument som medföljer produkten, eller den unika identitetsbeteckningen för det digitala produktpasset.

— Spårbarhetsinformation om produkten (dvs. spårbarhetscertifikat, spårbarhetsuppgifter om råvaror).

— Dokumentation som kopplar slutprodukten till dess råmaterialkälla.

— Materiallistor, särskilt när det är relevant för att fastställa andelen komponenter eller delar av produkten som potentiellt tillverkas med tvångsarbete.

— Ursprungsintyg från de platser från vilka produkterna har sitt ursprung.

— Mängden eller volymen och värdet av de berörda produkterna (t.ex. totalt antal enheter som producerats, importerats eller släppts ut på EU-marknaden under den relevanta perioden).

— Information om lager samt distributions- och lagringsplatser, även för distansförsäljning, inom EU.

4.7.3.2 Leveranskedjans struktur och aktörer

— Beskrivning av leveranskedjan, med viktiga steg i produktion, tillverkning eller gruvdrift.

— Förteckning över tillverkare, producenter och leverantörer med avseende på viktiga produktionssteg, inbegripet följande uppgifter för var och en av dem: namn, firmanamn eller registrerat varumärke, kontaktuppgifter, unikt identifieringsnummer i det land där de är etablerade och, i förekommande fall, deras registrerings- och identitetsnummer för ekonomiska aktörer (Eori-nummer).

— Kartor över leveranskedjan, med nivåer och undernivåer och både direkta och indirekta leverantörer.

— Information om ägarstrukturer och relationer mellan leverantörer och den ekonomiska aktören och eventuella tredjepartsförmedlare (t.ex. dotterbolag, samriskföretag, oberoende entreprenör).

— Berörda enheters roller, inbegripet avsändare och exportörer.

— Skriftlig försäkran från ekonomiska aktörer som deltar i produktionsprocessen.

([74]) Artiklarna 17.1 och 18.3 i förordningen om tvångsarbete.

4.7.3.3 Anläggnings- och platsinformation

— Identifiering av platser och anläggningar vid viktig utvinning, skörd, produktion, tillverkning eller gruvdrift (namn, adresser, driftsenheter).

— Kompletterande platsuppgifter när sådana finns tillgängliga, t.ex. satellitbilder, GPS-koordinater eller andra geolokaliseringsdata.

4.7.3.4 Transaktions- och logistikregister

— Inköpsorder.

— Fakturor och kvitton för samtliga leverantörer.

— Packsedlar.

— Betalningsregister.

— Inventeringsposter för leverantörer och köpare, inbegripet kvitton från hamnar och lagerplatser.

— Frakt- och transportdokumentation (godslistor, konossement för luft-, sjö- eller landtransport).

— Import-/exportposter.

4.7.3.5 Bevis på produktion och kapacitet

— Produktionsorder.

— Rapporter om produktionskapacitet från fabriker.

— Bevis på överensstämmelse mellan in- och utflödesvolymer för den eller de produkter som utvunnits, skördats, tillverkats, producerats eller brutits.

4.8 **Beslut om överträdelser av förbudet mot tvångsarbete**

Om den huvudansvariga behöriga myndigheten konstaterar att de ekonomiska aktörer som utreds har brutit mot förbudet mot tvångsarbete måste den fatta ett beslut om detta. Beslutet måste innehålla både förfarandemässiga och materiella delar, inbegripet ett förbud mot att släppa ut de berörda produkterna på EU-marknaden (avsnitt 4.8.3). Alla beslut måste offentliggöras på den gemensamma portalen för frågor som rör tvångsarbete ([75]).

4.8.1 *Fastställande av en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete*

4.8.1.1 Bevisvärde och den typ av bevisning som krävs

Det är den huvudansvariga behöriga myndigheten som måste bevisa att förbudet mot tvångsarbete har överträtts. I detta syfte måste den tillhandahålla trovärdiga bevis för i) att tvångsarbete användes för att tillverka de undersökta produkterna och ii) att de ekonomiska aktörer som är föremål för undersökningen har tillhandahållit dessa produkter på EU-marknaden eller exporterat dem från EU ([76]).

Den beviströskel som ska tillämpas måste återspegla förbudets administrativa karaktär enligt förordningen. Därför är straffrättsliga bevisvärdeströsklar inte ett relevant riktmärke.

Det kan vara svårt att bevisa att produkter som har släppts ut eller tillhandahållits i EU, eller exporterats från EU, har tillverkats genom tvångsarbete. Det kan till exempel vara svårt att få bevis från direkt berörda parter (t.ex. på grund av rädsla för repressalier), att utföra tillförlitliga revisioner eller att erhålla direkta bevis på problematiska metoder (t.ex. på grund av bristande dokumentation om ersättning till arbetstagare eller rekryteringsavgifter som betalas av arbetstagare). Fastställande av en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete kommer därför ofta att kräva en kombination av olika typer av bevis, inbegripet indirekta bevis och indicier.

([75]) Artikel 12 f i förordningen om tvångsarbete.
([76]) Artikel 20.1 i förordningen om tvångsarbete.

Nedan följer några exempel på bevis som kan beaktas vid fastställandet av en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete:

— Intervjuutskrifter.

— Skriftliga vittnesmål.

— Rapporter och dokument från befintliga företagsbaserade, samhällsbaserade eller sektorsbaserade klagomålsmekanismer.

— Sociala revisioner. Detta utesluter sociala revisioner som utförs i situationer där arbetstagare hotas eller står under ständig övervakning och/eller tillsyn av ledningen, eller där tillgången till produktionsanläggningar är begränsad, eftersom dessa inte anses trovärdiga.

— Foton/videor av arbetsförhållanden och/eller sovsalar.

— Anteckningar om konversationer och kopior av meddelanden och e-postkorrespondens.

— Anställningsavtal/anställningskontrakt, lönelistor och finansiella register.

— Företagshandlingar och dokumentation, samt offentliga uttalanden.

— Satellitbilder och geolokalisering av anläggningar.

— Resultat från laboratorietester, inbegripet isotoptest.

— Information som samlats in med spårbarhetsverktyg, och med handels-, tull- och transportuppgifter.

— Offentliga rapporter, forskning och publikationer.

— Interna studier och analyser, statistik.

— Medieartiklar.

— Resultat av genomförda undersökningar (t.ex. av fackföreningar eller arbetstagarrepresentanter om arbetsvillkor).

— Skrivbordsforskning och analys av allmänt tillgängliga källor (t.ex. av officiell dokumentation eller företagsägande av relevanta enheter).

— Sektorsspecifik kartläggning av risker.

— Information om produkten som är under utredning (avsnitt 4.7.3 innehåller exempel).

— Spårbarhetsinformation om produkten (avsnitt 4.7.3). Den fullständiga bristen på, eller oförmågan att tillhandahålla, spårbarhetsinformation när en produkt, råvara eller komponent kan ha blandats med en produkt med hög risk för tvångsarbete, kan bedömas negativt vid den samlade bedömningen av bevisningen.

— Handlingar från offentliga organ om statligt påtvingade tvångsarbetsprogram (lagbestämmelser, policydokument, rapporter, administrativa instruktioner eller institutionella mandat).

— Uppgifter som visar att en relevant ekonomisk aktör eller leverantör deltar i statligt påtvingade tvångsarbetsprogram.

4.8.1.2 Bedömning av bevis i fall av statligt påtvingat tvångsarbete

När det gäller statligt påtvingat tvångsarbete måste den huvudansvariga behöriga myndigheten fastställa att i) tvångsarbete åläggs av statliga myndigheter, ombud som agerar för statliga myndigheters räkning eller organisationer med liknande behörighet som staten i ett visst geografiskt område och ii) att den produkt som är under utredning är kopplad till denna praxis att ålägga tvångsarbete eller till detta geografiska område. Riskindikatorer och definitioner som är specifika för statligt påtvingat tvångsarbete måste tillämpas ([77]). Förteckningen i avsnitt 4.8.1.1 är fortfarande relevant, även om trovärdigheten hos vissa typer av uppgifter måste bedömas noggrant mot bakgrund av det systemiska tvång och den bristande insyn under vilket det statligt påtvingade tvångsarbetet äger rum. Sociala revisioner som utförs i geografiska områden där det sker statligt påtvingat tvångsarbete bör till exempel inte betraktas som trovärdiga bevis, eftersom tillträdet till de relevanta anläggningarna är begränsat och arbetstagarna inte kan tala fritt och oövervakat.

Dessutom är det osannolikt att statligt påtvingat tvångsarbete på grund av sin systembetingade karaktär endast kommer att förekomma i särskilda fall i ett visst geografiskt område. Bevis på statligt påtvingat tvångsarbete i ett visst geografiskt område som samlats in för ett fall där den huvudansvariga behöriga myndigheten har konstaterat en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete kommer därför att vara av stor betydelse i andra fall som rör samma region.

4.8.2 *Fastställande av en överträdelse vid bristande samarbetsvilja*

Om en ekonomisk aktör eller en offentlig myndighet underlåter att samarbeta i en utredning, och därigenom hindrar den huvudansvariga behöriga myndigheten från att samla in fakta eller andra bevis från dem, måste den huvudansvariga behöriga myndigheten fastställa en överträdelse av förbudet mot tvångsarbete på grundval av andra tillgängliga uppgifter ([78]). Syftet med denna bestämmelse är att säkerställa att förordningen fortfarande kan tillämpas effektivt, även när ekonomiska aktörer eller offentliga myndigheter inte samarbetar. Nedan följer exempel på bristande samarbetsvilja ([79]):

— Vägran att lämna den begärda informationen utan giltig motivering.

— Underlåtande att lämna den begärda informationen inom den tidsfrist som fastställts av kommissionen utan giltig motivering.

— Tillhandahållande av ofullständig, vilseledande eller felaktig information, eller en betydande mängd irrelevant information, i syfte att blockera utredningen.

— Alla andra åtgärder som vidtas av den ekonomiska aktören eller en offentlig myndighet som hindrar utredningen, inbegripet när risken för statligt påtvingat tvångsarbete identifieras under utredningsprocessen. Detta kommer också att gälla för inspektioner på plats.

Vid bedömningen av bristande samarbetsvilja ska särskild hänsyn tas till de ekonomiska aktörernas storlek och resurser, och deras förmåga att tillhandahålla de fullständiga uppgifter som krävs.

4.8.2.1 Beviskrav vid bristande samarbetsvilja

Vid bristande samarbetsvilja, även när det gäller statligt påtvingat tvångsarbete, måste överträdelser av förbudet mot tvångsarbete fortfarande bevisas på grundval av trovärdiga uppgifter. Eftersom mindre eller ingen trovärdig information kan erhållas direkt från den ekonomiska aktören eller den offentliga myndigheten spelar dock bevis från andra informationskällor som samlats in under utredningsprocessen, samt indirekta bevis och indicier, en viktig roll vid bristande samarbetsvilja. Som anges i avsnitt 4.5.1.3 utgör bristande samarbetsvilja i regel bevismaterial, som, i kombination med de faktiska och rättsliga omständigheter som anges ovan, i allmänhet skulle vara en tillräcklig grund för att fastställa en överträdelse.

([77]) Se ILO (2025) *ILO indicators of forced labour* och kapitel 9 i ILO (2024) *Hard to see, harder to count*.
([78]) Artikel 20.2 i förordningen om tvångsarbete.
([79]) Artikel 20.2 i förordningen om tvångsarbete.

4.8.3 *Beslutets innehåll*

Beslut om överträdelse av förbud måste innehålla de uppgifter som anges nedan ([80]):

— Ett allmänt förbud mot att släppa ut eller tillhandahålla de berörda produkterna på EU-marknaden och exportera dem ([81]), med närmare uppgifter om de specifika produkter som ska förbjudas, en beskrivning av utredningsresultaten och den information som tullmyndigheterna behöver för att identifiera produkten eller de ekonomiska aktörer som namnges.

På grundval av lydelsen i artikel 3 i förordningen och dess syfte ([82]) gäller förbudet en eller flera produkter och är allmänt tillämpligt. Det gäller därför inte bara de ekonomiska aktörer som nämns i det beslutet, utan även alla andra ekonomiska aktörer som släpper ut eller tillhandahåller sådana produkter på EU-marknaden eller exporterar dem. En allmän tillämpning är nödvändig för att undvika kringgående, vilket skulle ske om förbudet endast tillämpades på de ekonomiska aktörer som direkt berördes av utredningen. Därför är beslutets breda räckvidd grundad på principen om ändamålsenlighet, som kräver att EU:s regler tolkas på ett sätt som säkerställer att de får full verkan i praktiken ([83]), och är förenlig med den breda tolkningen av de regler som syftar till att skydda de grundläggande rättigheterna.

— **Ett föreläggande om att dra tillbaka de produkter som omfattas av det allmänna förbudet** ([84])

Mot bakgrund av den allmänna tillämpningen av förbudet måste produkter som omfattas av ett beslut dras tillbaka från EU-marknaden. Om marknadskontrollmyndigheterna upptäcker att sådana produkter förekommer på EU-marknaden måste de utan dröjsmål vidta åtgärder för att se till att de dras tillbaka.

I själva beslutet om överträdelse av förbudet riktas det särskilda föreläggandet om tillbakadragande uttryckligen till de relevanta ekonomiska aktörer som har utretts. De måste dra tillbaka alla förbjudna produkter som redan släppts ut eller gjorts tillgängliga på EU-marknaden, och avlägsna innehåll från alla onlinegränssnitt som förtecknar de förbjudna produkterna (avsnitt 5.1.1.1). Denna skyldighet om tillbakadragande omfattar inte produkter som redan har nått slutanvändarna.

— **Ett föreläggande om att bortskaffa de produkter eller utbytbara delar av produkten som omfattas av det allmänna förbudet** ([85])

Beslutet om överträdelse av förbudet innehåller också ett föreläggande om bortskaffande, vilket uttryckligen riktar sig till de ekonomiska aktörer som har utretts. I artikel 25 i förordningen föreskrivs hur bortskaffandet ska ske. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att ekonomiska aktörer inte drar direkt eller indirekt ekonomisk nytta av att produkten bortskaffas.

Om beslutet förbjuder en viss del av en produkt, och denna del är utbytbar, måste de berörda ekonomiska aktörerna ges möjlighet att ta bort och ersätta den inom en rimlig tidsram. Delen ska därefter bortskaffas i enlighet med de principer som anges ovan, och ersättas med en annan del som producerats utan tvångsarbete. När de ekonomiska aktörerna visar att (en del av) de produkter som beslutet gäller är fria från tvångsarbete, kan de släppa ut dem på EU-marknaden eller exportera sådana produkter, eftersom de inte längre omfattas av beslutet (avsnitt 4.9).

([80]) Artiklarna 20.4, 20.5 och 22.1 i förordningen om tvångsarbete. Observera att det i artikel 22.2 i förordningen om tvångsarbete föreskrivs antagande av en genomförandeakt för att mer i detalj specificera innehållet i besluten.
([81]) Artikel 20.4 a i förordningen om tvångsarbete.
([82]) Skäl 5 i förordningen om tvångsarbete.
([83]) Domstolens dom i mål 33/76, Rewe-Zentralfinanz eG/Landwirtschaftskammer für das Saarland [1976] REG 1989, punkt 5.
([84]) Artikel 20.4 b i förordningen om tvångsarbete.
([85]) Artiklarna 20.4 c och 25 i förordningen om tvångsarbete.

— **Andra inslag i beslutet**

Beslutet måste också innehålla en rimlig tidsfrist, inom vilken de ekonomiska aktörerna måste följa föreläggandena ([86]). Denna tidsfrist måste vara minst 30 arbetsdagar för icke lättfördärvliga varor, och 10 arbetsdagar för lättfördärvliga varor, räknat från den dag då beslutet delgavs. När den behöriga myndigheten fastställer tidsfristen måste den beakta den ekonomiska aktörens storlek och ekonomiska resurser, inbegripet om den är ett litet eller medelstort företag, den andel eller del av produkten som tillverkas med tvångsarbete, och om den är utbytbar, samt de särskilda omständigheterna i fallet.

Slutligen innehåller beslutet information om möjligheten att begära att den behöriga myndigheten omprövar beslutet eller drar tillbaka det (avsnitten 4.9.1 och 4.9.2) om möjligheterna att överklaga det i den behöriga jurisdiktionen (t.ex. om ett överklagande är möjligt, vilken typ av överklagande som är tillgänglig och tillämpliga tidsfrister) (avsnitt 4.9.3).

4.8.4 *Leveranskedjor av strategisk eller kritisk betydelse för EU* ([87])

Om produkter ingår i en leveranskedja av strategisk eller kritisk betydelse för EU får den huvudansvariga behöriga myndigheten, för att undvika störningar på den inre marknaden, besluta att inte förelägga att de ska bortskaffas, utan kräva att de ekonomiska aktörerna på egen bekostnad kvarhåller produkterna under en bestämd period. Under denna period får produkterna inte släppas ut på marknaden, och den ekonomiska aktören måste eliminera det identifierade tvångsarbetet. När den huvudansvariga behöriga myndigheten fattar ett sådant beslut bör den bland annat överväga möjligheterna att avskaffa tvångsarbetet, och den ekonomiska aktörens vilja att göra detta.

Den angivna tidsramen måste vara proportionerlig, och inte längre än vad som är nödvändigt för att avskaffa tvångsarbetet. Om den ekonomiska aktören visar att den har gjort detta inom den angivna tidsfristen måste myndigheten återkalla sitt beslut med avseende på framtiden och tillåta att produkterna, inbegripet de produkter som kvarhållits, släpps ut på marknaden igen. I annat fall måste den ekonomiska aktören bortskaffa produkterna.

Även om det är upp till den huvudansvariga behöriga myndigheten att bedöma produkternas strategiska eller kritiska betydelse för EU måste den ta hänsyn till relevanta delar av EU-lagstiftningen, särskilt följande:

— Förteckningen över sektorer i EU:s förordning om nettonollindustrin ([88]).

— Kommissionens rekommendation om kritisk teknik för EU:s ekonomiska säkerhet ([89]) och det gemensamma meddelandet om att stärka EU:s ekonomiska säkerhet ([90]).

— De produkter som förtecknas i förordningen om kritiska råmaterial ([91]).

— Handlingsplanen ResourceEU ([92]).

För att säkerställa en konsekvent strategi när det gäller strategisk betydelse bör medlemsstaternas behöriga myndigheter inhämta kommissionens yttrande.

([86]) Artikel 22.1 b i förordningen om tvångsarbete.
([87]) Artikel 20.5 och skäl 48 i förordningen om tvångsarbete.
([88]) Bilaga till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (Text av betydelse för EES) (EUT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).
([89]) Kommissionens rekommendation (EU) 2023/2113 av den 3 oktober 2023 om kritisk teknik för EU:s ekonomiska säkerhet för vidare riskbedömning med medlemsstaterna (EUT L, 2023/2113, 11.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2113/oj).
([90]) JOIN(2025) 977 final, 3.12.2025.
([91]) Bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (Text av betydelse för EES) (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).
([92]) COM(2025) 945 final, *Handlingsplanen RESourceEU: Påskynda vår strategi för kritiska råmaterial för att anpassa den till nya förhållanden*, 3.12.2025.

4.9 **Omprövning av beslut och överklaganden**

Beslut kan bli föremål för begäran om omprövning (avsnitt 4.9.1), begäran om återkallande när beslutet efterlevs (avsnitt 4.9.2), och överklagande (avsnitt 4.9.3).

4.9.1 *Begäran om omprövning av ett beslut* ([93])

Ekonomiska aktörer som uttryckligen berörs av ett beslut om överträdelse av förbud, och aktörer som på annat sätt bevisar att de direkt och individuellt påverkas, kan när som helst begära en omprövning av beslutet.

Ekonomiska aktörer får begära en ändring av beslutets tillämpningsområde eller dess återkallande med avseende på framtiden, men endast på grundval av ny väsentlig information som den huvudansvariga behöriga myndigheten inte fick kännedom om under utredningen, och om och när den ekonomiska aktören har avskaffat tvångsarbetet.

Den huvudansvariga behöriga myndighet som ursprungligen fattade beslutet måste fatta beslut om begäran inom 30 arbetsdagar. I enlighet med principen om god förvaltningssed ([94]) måste sådana beslut vara vederbörligen motiverade. En begäran som är uppenbart otillåtlig eller uppenbart ogrundad kan dock avslås utan vidare.

Om begäran anses vara välgrundad kan den leda till en ändring av beslutets tillämpningsområde, eller till att det återkallas med avseende på framtiden. Om ett beslut återkallas ska den huvudansvariga behöriga myndigheten informera de ekonomiska aktörer som är uttryckliga mottagare av beslutet och, i tillämpliga fall, alla andra ekonomiska aktörer som påverkas individuellt och direkt. Beslutet måste också tas bort från den gemensamma portalen för frågor som rör tvångsarbete.

4.9.2 *Begäran om återkallande av ett beslut vid efterlevnad och information som ska lämnas av ekonomiska aktörer*

Om en ekonomisk aktör har följt ett beslut får den begära att beslutet återkallas med avseende på framtiden, alltså från och med den tidpunkten. Den ekonomiska aktörens begäran måste vara välgrundad och visa i) att den har följt beslutet (avsnitt 4.9.2.1) och ii) att den sedan beslutet fattades har avskaffat tvångsarbete från sin verksamhet eller leveranskedja, med avseende på de berörda produkterna (avsnitt 4.9.2.2).

4.9.2.1 Information som visar efterlevnad

För att visa att produkten faktiskt har dragits tillbaka måste den ekonomiska aktören tillhandahålla bevis för tillbakadragandet, vilket inbegriper produktidentifiering, datum och plats för tillbakadragandet, dokumentation som styrker genomförandet (t.ex. avlägsnande från distributions- och försäljningskanaler, bekräftelse på tillbakadragande från berörda distributörer eller återförsäljare, lagerbokföring som visar borttagna lager, logistikdokumentation och anmälan om marknadskontroll, i tillämpliga fall).

För att visa att produkten eller, i förekommande fall, delen tillverkad med tvångsarbete har bortskaffats, måste de ekonomiska aktörerna lämna information om bortskaffningsprocessen, inbegripet bevis på fysisk bortskaffning eller utbyte av delen, den metod som använts och certifikat eller intyg från godkända anläggningar för bortskaffande eller återvinning.

4.9.2.2 Information som visar att tvångsarbete har avskaffats

För att visa att tvångsarbete har avskaffats i verksamheten eller leveranskedjan för de berörda produkterna måste den ekonomiska aktören styrka att de omständigheter som anges i beslutet inte längre föreligger. I samband med detta bör den ekonomiska aktören lämna information om de åtgärder som vidtagits för att ta itu med tvångsarbete ([95]) och som måste bedömas mot bakgrund av de indikatorer för tvångsarbete som identifierats i beslutet om överträdelse av förbudet ([96]). Sådana bevis bör omfatta åtgärder för att förhindra att tvångsarbetet upprepas efter det att beslutet om överträdelse av förbudet har återkallats.

([93]) Artikel 21.1, 21.2 och 21.3 i förordningen om tvångsarbete.
([94]) Artikel 41 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna.
([95]) Avsnitt 6.4.3.2.
([96]) Avsnitt 9.5 och ILO:s vägledning [hänvisning ILO:s vägledning för indikatorer].

4.9.3 *Administrativa och rättsliga överklaganden av ett beslut* ([97])

Ekonomiska aktörer som direkt och individuellt berörs av ett beslut om överträdelse av förbudet mot tvångsarbete har rätt att överklaga beslutet till en domstol, i syfte att ompröva beslutet i processrättsligt och/eller materiellt hänseende. För beslut som antas av kommissionen är Europeiska unionens domstol (som består av tribunalen och domstolen) behörig.

Om överklagandet lyckas måste den huvudansvariga behöriga myndigheten informera kommissionen och alla nationella behöriga myndigheter via modulen för tvångsarbete i ICSMS. Kommissionen uppdaterar portalen för tvångsarbete i enlighet med detta.

4.10 **Samordning och samarbete om utredningar och verkställighet**

De behöriga myndigheterna måste ha en nära samordning med relevanta nationella myndigheter ([98]) (avsnitt 4.10.1 och 4.10.2). Kommissionen och de behöriga myndigheterna måste också samarbeta nära och ge varandra ömsesidigt bistånd (avsnitt 4.10.3) för att genomföra förordningen på ett konsekvent, effektivt och ändamålsenligt sätt ([99]).

4.10.1 *Samordning mellan nationella myndigheter i en medlemsstat*

Undersöknings- och efterlevnadsåtgärder enligt förordningen kräver att en rad olika kompetenser, ansvarsområden och färdigheter används på nationell nivå. Samtidigt kan genomförandet av förordningen leda till insamling av information och kunskap som är relevant för genomförandet av annan lagstiftning och politik. Korrekta nationella samordningsmekanismer för genomförandet av förordningen måste därför

— säkerställa ett smidigt informationsutbyte mellan nationella myndigheter inom en medlemsstat, så att de på ett effektivt och ändamålsenligt sätt kan stödja varandras arbete med att genomföra förordningen, och med att genomföra annan politik och andra regler (t.ex. genom att informera de berörda brottsbekämpande myndigheterna och myndigheterna för skydd av offer för människohandel),

— underlätta samarbete och skapa synergieffekter för ett effektivt och ändamålsenligt genomförande. De behöriga myndigheterna måste kunna förlita sig på expertis, befogenheter och arbete inom andra relevanta nationella myndigheter som kan bistå vid utredningar och verkställigheten av beslut om överträdelse av förbud. Dessa innefattar

  — yrkesinspektioner,

  — brottsbekämpande myndigheter,

  — myndigheter med ansvar för samordning av kampen mot människohandel och nationella vidareslussningsmekanismer ([100]),

  — marknadskontrollmyndigheter,

  — tullmyndigheter,

  — tillsynsmyndigheter som ska utses enligt direktiv 2024/1760 om tillbörlig aktsamhet för företag, vilka kan bidra till att kontrollera de insatser för tillbörlig aktsamhet som görs av ekonomiska aktörer som omfattas av det direktivet, och som är relevanta för tillämpningen av förordningen,

  — skattemyndigheter, som kan bistå vid tillämpningen av sanktioner,

  — andra sektorsmyndigheter (t.ex. fiskerimyndigheter).

([97]) Artiklarna 21.5 och 21.6 i förordningen om tvångsarbete.
([98]) Artikel 5.6 i förordningen om tvångsarbete.
([99]) Artikel 16 i förordningen om tvångsarbete.
([100]) Dessa kommer att omfatta de nationella vidareslussningsmekanismerna.

4.10.2 *Samordning med brottsbekämpande myndigheter och samverkan med straffrättsliga förfaranden*

En nära samordning mellan de behöriga myndigheterna och de brottsbekämpande och rättsliga myndigheter som handlägger de straffrättsliga aspekterna av ett ärende är nödvändig, särskilt för att samla in och bedöma bevis i tvångsarbetsärenden ([101]) och säkerställa konfidentialitet vid brottsutredningar. Detaljerna för hur sådant samarbete fungerar i praktiken beror på de nationella reglerna (särskilt de som stöder genomförandet av förordningen), och på samspelet mellan förfaranden enligt förordningen, det nationella rättsväsendet och det straffrättsliga systemet.

Förordningen är direkt tillämplig och har inte straffrättsligt syfte, varför den gäller separat från nationell straffrätt som avser tvångsarbete. I förordningen föreskrivs endast administrativa förfaranden och åtgärder, medan brottsutredningar och lagföring (inbegripet enligt lagstiftning mot människohandel) faller utanför dess tillämpningsområde. Tillämpningen av förordningen kräver inte någon tidigare brottsutredning eller en fällande dom för samma sakförhållanden enligt straffrätten.

Ett fall av tvångsarbete kan utlösa både ett brottmål och en utredning enligt förordningen, som genomförs parallellt, vilket resulterar i både straffrättsliga avgöranden och administrativa beslut. Verkställandet av förbudet mot tvångsarbete bör inte äventyra genomförandet av brottsutredningar.

Myndigheter som tillämpar dessa olika ramar måste därför samarbeta och se till att brottsutredningar och deras konfidentialitet inte äventyras.

Vid en tvångsarbetsutredning av ett gränsöverskridande fall bör den huvudansvariga myndigheten överväga att utbyta information via Siena-nätverket ([102]) för att samordna insatser och underrättelser med brottsbekämpande myndigheter i andra medlemsstater.

4.10.3 *Samordning, samarbete och ömsesidigt bistånd mellan de behöriga myndigheterna och kommissionen*

Medlemsstaternas behöriga myndigheter och kommissionen måste ha ett nära samarbete, eftersom de delar ansvaret för ett effektivt, ändamålsenligt och enhetligt genomförande av förordningen i hela EU ([103]). De behöriga myndigheterna ansvarar både för utredningar i det nationella sammanhanget och för verkställigheten av beslut, inbegripet de som antagits av kommissionen. Det arbete som utförs av unionens nätverk mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete ([104]) och ICSMS kommer att underlätta dessa processer.

Skyldigheten till ömsesidigt bistånd medför de rättigheter och skyldigheter som anges nedan ([105]):

— När en behörig myndighet eller kommissionen upptäcker information om misstänkt tvångsarbete på ett territorium som den inte är behörig för, måste den dela informationen med den relevanta behöriga myndigheten via ICSMS.

— En huvudansvarig behörig myndighet får begära stöd eller information från andra behöriga myndigheter, som måste svara snabbt och samarbetsvilligt. Begäran om information måste hanteras via ICSMS, och måste besvaras till fullo inom 20 arbetsdagar. Om den begärande myndigheten anser att uppgifterna är otillräckliga får den begära ytterligare uppgifter. I regel måste den anmodade myndigheten samarbeta och lämna ett svar. I undantagsfall får dock den anmodade myndigheten helt eller delvis vägra att tillmötesgå begäran, om ett tillmötesgående av begäran skulle äventyra dess egen verksamhet väsentligt, såsom pågående utredningar. I sådana fall måste den anmodade behöriga myndigheten eller kommissionen motivera sitt avslag (för hela eller en del av begäran) och endast överlämna information som inte äventyrar dess verksamhet. Handlingar, sammanfattningar eller tidsuppskjuten överföring av information är praktiska lösningar som förenar skyldigheten att samarbeta med skyldigheten att säkerställa en effektiv tillämpning av förordningen.

— När en huvudansvarig behörig myndighet utreder ett ärende måste den snabbt och samarbetsvilligt besvara förfrågningar från andra behöriga myndigheter som har giltiga skäl att vara nära involverade. Om den ekonomiska aktör som är föremål för utredning är etablerad i en annan medlemsstat, och den behöriga myndigheten i den medlemsstaten begär att få delta i utredningen, bör den huvudansvariga behöriga myndigheten i regel godkänna begäran.

([101]) Artikel 5.6 i förordningen om tvångsarbete.
([102]) Nätapplikation för säkert informationsutbyte (Siena) – för ett säkert informationsutbyte mellan Europol och dess partner.
([103]) Artikel 5.1 i förordningen om tvångsarbete.
([104]) Nätverket sammanför företrädare för medlemsstaterna, kommissionen och tullmyndigheterna. Se även artikel 6 i förordningen om tvångsarbete.
([105]) Artikel 16 i förordningen om tvångsarbete.

5. **VERKSTÄLLIGHET OCH SANKTIONER**

5.1 **Verkställighet av beslut om överträdelse av förbud** ([106])

När beslutet om överträdelse av förbud har antagits av en huvudansvarig behörig myndighet måste det meddelas de behöriga myndigheterna och tullmyndigheterna via ICSMS. De behöriga myndigheterna ansvarar för att dessa beslut verkställs på EU-marknaden (avsnitt 5.1.1). De behöriga myndigheterna ansvarar för att dessa beslut verkställs på EU-marknaden (avsnitt 5.1.1). Tullmyndigheterna måste identifiera, bland de produkter som importeras till eller exporteras från EU, de produkter som är föremål för beslut om överträdelse av förbud, och samarbeta med de behöriga myndigheterna för att verkställa dessa beslut vid gränserna (avsnitt 5.1.2).

5.1.1 *Verkställighet av beslut om överträdelse av förbud inom EU*

De behöriga myndigheterna måste säkerställa att alla delar av besluten efterlevs på ett effektivt sätt, vid behov i samarbete med de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater och med andra nationella myndigheter, exempelvis marknadskontrollmyndigheter. De behöriga myndigheterna måste säkerställa att det produktbaserade förbudet, beslutet om tillbakadragande och bortskaffande (avsnitt 5.1.1.1) och begränsningen av tillträdet till produkterna samt förteckningarna över dessa produkter följs. Varje medlemsstats behöriga myndighet måste kontakta de ekonomiska aktörer på sitt territorium som är mottagare av beslut om överträdelse av förbud. Om en ekonomisk aktör tillhandahåller produkter i flera medlemsstater får den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten begära bistånd från de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater.

5.1.1.1 Tillbakadragande och bortskaffande av produkter som tillverkats genom tvångsarbete

De behöriga myndigheterna ansvarar för att säkerställa att förelägganden om tillbakadragande och bortskaffande som fastställs i beslut om överträdelse av förbud faktiskt genomförs av ekonomiska aktörer (avsnitt 4.8.3) ([107]). Ett nära samarbete med marknadskontrollmyndigheterna är avgörande i denna uppgift.

För att säkerställa efterlevnad måste de behöriga myndigheterna begära information från den ekonomiska aktören om dennes planer för tillbakadragande och bortskaffande, och begära lägesrapporter om dessa planer. För produkter som endast delvis tillverkas med tvångsarbete bör dessa planer innehålla information om utbytet av delen i fråga. Vid utarbetandet av planer för bortskaffande bör de ekonomiska aktörerna ägna särskild uppmärksamhet åt varaktiga varor av högt värde (t.ex. fordon, maskiner, elektronik), för vilka tekniska genomförbarhetsbedömningar behövs för att återvinna dem eller göra dem obrukbara. De behöriga myndigheterna bör samordna dessa planer med tillsynsmyndigheterna på miljö- och säkerhetsområdet.

(a) Tillbakadragande av produkter

När de behöriga myndigheterna övervakar processen för tillbakadragande av produkter måste de bedöma den information som lämnats av den ekonomiska aktören. För att följa ett beslut om överträdelse av förbud måste de berörda ekonomiska aktörerna ha en överblick över lagren av produkterna, samt över var dessa produkter finns i distributionskanalerna, även för distansförsäljning. De måste också utarbeta en tillbakadragandeplan med uppgifter om hur produkterna kommer att dras tillbaka i enlighet med beslutet.

(b) Bortskaffandeprocess

Vid övervakningen av processen för bortskaffande av produkter måste de behöriga myndigheterna säkerställa att produkterna bortskaffas i enlighet med avfallshierarkin i direktiv 2008/98/EG ([108]), dvs. genom återvinning eller, om detta inte är möjligt, genom att göra dem obrukbara ([109]). Kläder, accessoarer till kläder och skodon kan destrueras i enlighet med bestämmelserna i kommissionens delegerade förordning (EU) 2026/296 ([110]). Lättfördärvliga produkter måste doneras till välgörenhet eller andra ändamål av allmänintresse. Bortskaffandet av produkten på det sätt som anges ovan får inte på något sätt gynna den berörda ekonomiska aktören.

([106]) Artikel 23 i förordningen om tvångsarbete.
([107]) Artikel 24 i förordningen om tvångsarbete.
([108]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3).
([109]) Artikel 25 i förordningen om tvångsarbete.
([110]) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2026/296 av den 9 februari 2026 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 genom fastställande av undantag från förbudet mot förstörelse av osålda konsumentprodukter (EUT L, 2026/296, 22.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2026/296/oj).

(c) Produkter med utbytbara delar och produkter av strategisk eller kritisk betydelse

Om beslutet gäller utbytbara delar av en produkt måste de behöriga myndigheterna säkerställa att de berörda produkterna dras tillbaka, och att delarna bortskaffas enligt beskrivningen i bortskaffningsprocessen ovan, och att den berörda ekonomiska aktören har ersatt delarna med delar som är fria från tvångsarbete i enlighet med förordningen. De produkter som följer av en sådan process får sedan åter släppas ut på marknaden. Om den ekonomiska aktören inte är villig att byta ut delen måste hela produkten bortskaffas.

Om beslutet gäller produkter som ingår i en leveranskedja av strategisk eller kritisk betydelse för EU ([111]) och om den huvudansvariga behöriga myndigheten förelägger att produkten kvarhålls i stället för att bortskaffas (avsnitt 4.8.4), måste de behöriga myndigheterna fortfarande se till att produkten dras tillbaka enligt ovan. De måste också begära information från den berörda ekonomiska aktören om var produkterna lagras medan tvångsarbetet avskaffas.

Om tvångsarbete inte avskaffas inom en rimlig tidsfrist måste den behöriga myndigheten se till att de berörda produkterna bortskaffas på det sätt som anges ovan. Om det konstateras att beslutet efterlevs måste den huvudansvariga behöriga myndigheten återkalla sitt beslut med avseende på framtiden (avsnitt 4.9). Om den ekonomiska aktören inte vill vidta nödvändiga åtgärder för att se till att tvångsarbete avskaffas måste den informera de behöriga myndigheterna och fortsätta med bortskaffandet av produkten i enlighet med beslutet, såsom förklaras i led b ovan.

(d) Överföring av produkter till den behöriga myndigheten för bortskaffande

I situationer där materialåtervinning och donation av den berörda produkten kan vara av stort ekonomiskt värde, och där tullmyndigheterna annars skulle förstöra sådana produkter, får den behöriga myndigheten begära att tullmyndigheterna ställer de produkter som vägrats för övergång till fri omsättning eller export under dess överinseende ([112]), i syfte att bortskaffa dem i enlighet med artikel 25. Kostnaden för denna åtgärd måste bäras av den ekonomiska aktören.

(e) Produkter som säljs online

En ekonomisk aktör som gör produkter som är föremål för ett beslut om överträdelse av förbud tillgängliga online måste dra tillbaka dessa produkter och bortskaffa dem i enlighet med beslutet, i enlighet med leden a–d ovan. Den ekonomiska aktören måste också avlägsna förteckningen från sin webbplats.

Om den ekonomiska aktören använder en förmedlingstjänst, som en marknadsplats online, för att erbjuda en produkt, får de behöriga myndigheterna också utfärda ett föreläggande till leverantören av förmedlingstjänsten, grundad på lagstiftning i relevant medlemsstat eller direkt tillämplig EU-lagstiftning, med krav på att leverantörerna ska begränsa tillgången till meddelanden om och förteckningarna över ovannämnda produkter. Om föreläggandet uppfyller de formella villkoren i artikel 9.2 i förordning (EU) 2022/2065 ([113]), måste leverantörerna informera de utfärdande myndigheterna om de åtgärder som vidtagits för att säkerställa efterlevnaden av beslutet om överträdelse av förbud.

5.1.2 *Verkställighet av beslut om överträdelse av förbud vid gränserna* ([114])

Eftersom tvångsarbete är en del av tillverkningsprocessen och inte lämnar några spår på själva produkten, kan tullmyndigheterna inte avgöra efterlevnaden enbart genom sina kontroller, och de behöriga myndigheterna förblir därför ansvariga för den övergripande kontrollen av efterlevnaden av förbudet mot produkter som tillverkas genom tvångsarbete på EU:s marknad, samt mot import och export av produkter som tillverkats genom tvångsarbete ([115]). Tullmyndigheterna måste agera på grundval av de beslut som antas av de behöriga myndigheterna och meddelas dem via ICSMS ([116]). Varje ändring eller återkallande av ett beslut måste också utan dröjsmål meddelas tullmyndigheterna, som snabbt bör anpassa sina efterlevnadsåtgärder i enlighet med detta. Ett nära samarbete mellan tullmyndigheterna och de behöriga myndigheterna är avgörande för att säkerställa en effektiv efterlevnad av bestämmelserna för produkter som förs in i eller ut ur EU.

([111]) Artikel 20.5 i förordningen om tvångsarbete.
([112]) Artikel 30.4 i förordningen om tvångsarbete.
([113]) Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster).
([114]) Artiklarna 26–31 i förordningen om tvångsarbete.
([115]) Skäl 55 i förordningen om tvångsarbete.
([116]) Detta meddelande kommer att automatiseras mellan modulen för tvångsarbete i ICSMS och tullriskhanteringssystemet, men till dess att de två systemen har integrerats kommer de behöriga myndigheterna och tullmyndigheterna inledningsvis att dela informationen i enlighet med de nationella protokoll som ska införas innan förordningen träder i kraft.

5.1.2.1 Förordningens tillämpningsområde och villkor för produkter som förs in på eller ut från EU-marknaden

Förordningen gäller endast produkter som deklareras för tullen enligt tullförfarandena ”övergång till fri omsättning” och ”export”. Produkter som ska hänföras till andra tullförfaranden omfattas inte av förordningen.

5.1.3 *Identifiering av produkterna vid gränsen*

För att identifiera produkter som förs in på eller ut ur EU-marknaden, och som är föremål för beslut om tvångsarbete ([117]), måste tullmyndigheterna tillämpa tullens riskhanteringsförfaranden i enlighet med unionens tullkodex, med beaktande av de beslut om överträdelse av förbud som utan dröjsmål meddelats av den huvudansvariga behöriga myndigheten och all relevant tillgänglig riskinformation.

Om en effektiv tillämpning av förbudet mot tvångsarbete kräver att tullmyndigheterna har tillgång till ytterligare information utöver den som normalt föreskrivs i tullagstiftningen ([118]),, ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter som specificerar den ytterligare information som ekonomiska aktörer måste lämna till tullmyndigheterna för produkter som kommer in på eller lämnar EU-marknaden. Denna information kan omfatta uppgifter om produkten, tillverkaren eller producenten och produktleverantörerna. I detta avseende kommer kommissionen att utfärda ytterligare riktlinjer som ska åtfölja de delegerade akterna, i enlighet med artikel 11 d i förordningen.

Identifieringen av produkter som omfattas av förbudet mot tvångsarbete kan också stödjas av information som utbyts mellan kommissionen och de behöriga myndigheterna ([119]).

5.1.4 *Uppskjutande av utsläppandet på marknaden av produkter och anmälan till de behöriga myndigheterna*

Tullmyndigheterna måste avbryta en produkts övergång till fri omsättning eller export ([120]) om de genom sitt riskhanteringssystem fastställer att en produkt som förs in på eller ut ur EU-marknaden, enligt ett beslut som meddelats i enlighet med artikel 26.3, kan strida mot förbudet i artikel 3 i förordningen.

Tullmyndigheterna måste omgående underrätta de behöriga myndigheterna i sin medlemsstat om uppskjutandet och överlämna all relevant information för att de ska kunna fastställa huruvida de berörda produkterna omfattas av ett meddelat beslut om överträdelse av förbud.

De villkor som gäller för produkter under uppskjutandet av övergången till fri omsättning eller export, inbegripet lagring av dem och eventuella åtgärder i samband med vägran av övergång, fastställs av tullmyndigheterna, i tillämpliga fall, i enlighet med unionens tullkodex ([121]).

De behöriga myndigheterna måste i regel komma fram till en slutsats inom de tillämpliga tidsfristerna. Om det är nödvändigt och vederbörligen motiverat får de behöriga myndigheterna begära att tullmyndigheterna bibehåller det tillfälliga uppskjutandet, så att de kan tillhandahålla en korrekt bedömning av den produkt som tillfälligt uppskjutits av tullmyndigheterna ([122]). Detta kan vara fallet om de behöriga myndigheterna för att kunna dra slutsatser om ett tillfälligt uppskjutande skulle behöva genomföra en mer ingående granskning av de dokument som åtföljer produkterna eller en produktöversyn eller kontakta den ekonomiska aktören. Det senare kan inträffa om ett beslut innehåller ett undantag från bortskaffande, eller om en produkt är förbjuden på grund av utbytbara delar, med ett föreläggande om att de ekonomiska aktörerna ska bortskaffa dessa specifika delar.

([117]) Artikel 26.4 i förordningen om tvångsarbete.
([118]) Även skäl 56 i förordningen om tvångsarbete för mer detaljerad bakgrundsinformation om denna bestämmelse.
([119]) Artikel 31 i förordningen om tvångsarbete.
([120]) Artikel 28 i förordningen om tvångsarbete.
([121]) Skäl 60 i förordningen om tvångsarbete.
([122]) Skäl 57 i förordningen om tvångsarbete.

Under denna period kommer tullmyndigheterna inte att låta produkterna övergå till fri omsättning eller export förrän de behöriga myndigheterna har gjort en bedömning eller de tillämpliga tidsfristerna har löpt ut.

Som en del av de behöriga myndigheternas översyn under den period då utsläppandet av produkten tillfälligt skjuts upp, och innan en slutsats nås och meddelas tullmyndigheterna som skulle leda till att produkterna vägras övergång och, som en följd av detta, till bortskaffande, får en ekonomisk aktör, efter överenskommelse mellan tullmyndigheterna och de behöriga myndigheterna, begära att produkten hänförs till ett annat tullförfarande, så att de delar av produkten som inte överensstämmer med förordningen ska kunna ersättas eller ändras.

5.1.5 *Övergång till fri omsättning och export*

Om de behöriga myndigheterna konstaterar att en produkt som anmäls till dem efter ett tillfälligt uppskjutande inte omfattas av ett beslut om överträdelse av förbud måste de omedelbart föra in dessa uppgifter i ICSMS och underrätta tullmyndigheterna om detta. När ett sådant beslut har meddelats tullmyndigheterna ska dessa övergå till fri omsättning eller export, förutsatt att alla andra villkor för övergången är uppfyllda.

Tullmyndigheterna måste också låta en produkt övergå till fri omsättning eller export om de behöriga myndigheterna inte har reagerat på den underrättelse som avses i avsnitt 5.1.4 inom de tidsfrister och på de villkor som anges i förordningen ([123]).

5.1.6 *Vägran, beslag och bortskaffande* ([124])

Om de behöriga myndigheterna konstaterar att en produkt som anmäls till dem efter ett tillfälligt uppskjutande tillverkas genom tvångsarbete enligt ett beslut om överträdelse av förbud måste de omedelbart föra in dessa uppgifter i ICSMS och underrätta tullmyndigheterna om detta. När ett sådant beslut har meddelats tullmyndigheterna måste dessa utföra bortskaffandet. Ingen ändring eller återexport (för importerade varor) är möjlig. Tullmyndigheterna måste se till att produkten bortskaffas i enlighet med tillämplig EU-lagstiftning och nationell lagstiftning i enlighet med EU-lagstiftningen. Allt avfall som uppstår vid bortskaffandet kommer också att behandlas i enlighet med tillämplig EU-lagstiftning och nationell lagstiftning. Kostnaderna för bortskaffande måste bäras av den ekonomiska aktören, i enlighet med bestämmelserna i unionens tullkodex.

Alternativt, och på begäran av en behörig myndighet och på dess ansvar, får tullmyndigheterna beslagta produkten och ställa den till den behöriga myndighetens förfogande och under dess överinseende. I sådana fall ska den behöriga myndigheten säkerställa att produkten bortskaffas på det sätt som anges i förordningen (särskilt återvinning eller, om detta inte är möjligt, att göra produkterna obrukbara eller donera dem när det gäller lättfördärvliga produkter i tillämpliga fall).

5.2 **Sanktioner**

De behöriga myndigheterna är skyldiga att säkerställa ett effektivt, ändamålsenligt och enhetligt genomförande av förordningen i hela EU, inbegripet verkställighet av beslut. I detta syfte ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser om ekonomiska sanktioner (böter), som ska anmälas till kommissionen senast den 14 december 2026. Endast medlemsstaternas myndigheter har befogenhet att ålägga sanktioner, inbegripet när det är kommissionen som har utfärdat ett beslut om överträdelse av förbud ([125]).

I detta kapitel ges vägledning om metoden för beräkning av ekonomiska sanktioner, i enlighet med artikel 37.2 och tillämpliga tröskelvärden ([126]). Det är värt att notera att nationell lagstiftning kan omfatta andra typer av sanktioner, förutsatt att de är förenliga med EU-lagstiftningen, inbegripet förordningen. När de behöriga myndigheterna beräknar och ålägger andra sanktioner måste de dessutom se till att de är effektiva, proportionella och avskräckande.

([123]) Artikel 29 i förordningen om tvångsarbete.
([124]) Artikel 30 i förordningen om tvångsarbete.
([125]) Artikel 37 i förordningen om tvångsarbete.
([126]) Artikel 11 i i förordningen om tvångsarbete.

5.2.1 *Skäl till sanktioner*

Sanktioner åläggs inte för överträdelse av förbudet mot tvångsarbete i sig. De åläggs alla ekonomiska aktörer för underlåtenhet att följa ett beslut om överträdelse av förbud. Konkret innebär detta att sanktioner kommer att tillämpas i följande fall:

— Utsläppande på marknaden av produkterna i fråga i strid med ett beslut om överträdelse av förbud.

— Underlåtenhet att helt eller delvis dra tillbaka produkterna i fråga eller att bortskaffa dem, eller bådadera.

— Underlåtenhet att ersätta den del av produkten som omfattas av ett beslut om överträdelse av förbud.

— Underlåtenhet att kvarhålla produkterna när det gäller föreläggande om att kvarhålla produkten på grund av dess strategiska betydelse (avsnitt 4.8.4).

5.2.2 *Beräkning av sanktioner*

I artikel 37.2 i förordningen fastställs vissa grundläggande regler för beräkning av sanktioner. Inom denna ram har medlemsstaterna viss frihet att välja hur sanktionerna ska regleras och tillämpas. Detta gör det möjligt för dem att fastställa regler och metoder för beräkning av sanktioner som är lämpliga för deras nationella rättsliga och politiska ramar, samtidigt som de säkerställer en effektiv och enhetlig tillämpning av förordningen genom en tydlig och tillräckligt förutsägbar process. Medlemsstaterna måste ta största möjliga hänsyn till dessa riktlinjer när de utarbetar sina regler för beräkning av sanktioner, och måste följa artikel 37 i förordningen samt de allmänna principerna i EU-lagstiftningen när de tillämpar dessa sanktioner.

Även om följande avsnitt inte rekommenderar någon särskild beräkningsmetod, utvecklar de reglerna i artikel 37.2 och de fem logiska steg som ska följas för att beräkna en lämplig, laglig och effektiv påföljd.

5.2.2.1 Fastställande av alla faktiska omständigheter samt den bristande efterlevnadens art och omfattning

För att beräkna en sanktion måste den behöriga myndigheten först identifiera den ekonomiska aktörens beteende som leder till att beslutet i fråga inte efterlevs.

5.2.2.2 Bedömning av överträdelsens allvar och varaktighet och beräkning av sanktionens grundbelopp

Allvar och varaktighet av bristande efterlevnad av ett beslut om överträdelse av förbud är de viktigaste faktorer som kommer att beaktas av den behöriga myndigheten (eller den nationella domaren) vid beräkningen av sanktionens grundbelopp.

Följande faktorer är mest relevanta vid fastställandet av hur allvarlig den bristande efterlevnaden är:

— I vilken utsträckning de förbjudna produkterna har dragits tillbaka i enlighet med beslutet (t.ex. i fråga om tillbakadragna mängder och iakttagande av tidsfrister).

— I vilken utsträckning produkterna har bortskaffats i enlighet med beslutet.

— Den bristande efterlevnadens uppsåtliga eller försumliga karaktär, inbegripet graden av försummelse.

Överträdelsens varaktighet mäts från och med den dag då den tidsfrist som anges i beslutet löper ut. Rutorna nedan innehåller några exempel som illustrerar hur detta beräkningssteg kan tillämpas i praktiken.

Ruta 1

Exempel på hur man beräknar sanktionens grundbelopp

Exempel A – Produktbaserad beräkning

— **Steg 1 – Beräkning av det totala värdet av de produkter** som släpps ut på EU-marknaden i strid med beslutet om överträdelse av förbud.

— **Steg 2 – Beräkning av sanktionens grundbelopp**:

  — **Steg 2.1 – Beräkning av** den bristande efterlevnadens **allvar**: Efter att ha bedömt hur allvarlig den bristande efterlevnaden är fastställer den behöriga myndigheten (eller den nationella domaren) en procentandel av värdet på de produkter som berörs av den bristande efterlevnaden som återspeglar allvaret. Exempelvis mycket låg allvarlighetsgrad: 0–10 % av produkternas totala värde; medelhög allvarlighetsgrad: 10–30 %; hög allvarlighetsgrad: 30–60 %.

  — **Steg 2.2 – Beräkning av** den bristande efterlevnadens **varaktighet**: Varje dag eller månad av bristande efterlevnad bör tilldelas en koefficient. Efter att ha mätt överträdelsens varaktighet multiplicerar den behöriga myndigheten (eller den nationella domaren) denna koefficient med procentandelen av produktens värde.

Exempel B – Omsättningsbaserad beräkning

Steg 1 – Beräkning av den ekonomiska aktörens årliga totala omsättning

Steg 2 – Beräkning av sanktionens grundbelopp med beaktande av både allvar och varaktighet. Efter att ha fastställt den bristande efterlevnadens allvar och varaktighet beräknar den behöriga myndigheten (eller den nationella domaren) en procentandel av den ekonomiska aktörens totala årsomsättning som återspeglar dessa faktorer. Exempelvis låg allvarlighetsgrad: 0–1 %; medelhög allvarlighetsgrad: 1–2 %; hög allvarlighetsgrad: 1–4 %.

5.2.2.3 Förmildrande och försvårande omständigheter och justering av sanktionen

När sanktionens grundbelopp har fastställts måste de behöriga myndigheterna (eller den nationella domaren) beakta eventuella förmildrande och försvårande omständigheter, och justera grundbeloppet i enlighet därmed.

Förmildrande omständigheter omfattar till exempel den ekonomiska aktörens goda samarbete när det gäller att följa ett beslut om överträdelse av förbud (t.ex. att av sig själv tillhandahålla användbar information om sin bristande efterlevnad).

Försvårande omständigheter omfattar följande:

— Om samma ekonomiska aktör tidigare har överträtt ett beslut om förbud.

— Bristande samarbete från den ekonomiska aktören när det gäller att följa ett beslut om överträdelse av förbud (t.ex. obstruktivt eller icke-kommunikativt beteende, bedrägligt agerande för att dölja bristande efterlevnad eller tvingande av andra ekonomiska aktörer till bristande efterlevnad).

— Eventuella ekonomiska fördelar eller vinster, eller förluster som undvikits, genom den bristande efterlevnaden.

5.2.2.4 Fastställande av det tillämpliga lagstadgade minimi- och maximivärdet

I förordningen fastställs inga minimi- eller maximibelopp för ekonomiska sanktioner. Det är upp till medlemsstaterna att överväga behovet av att fastställa regler om dessa aspekter i linje med principerna om effektivitet, proportionalitet och avskräckande verkan. De behöriga myndigheterna måste se till att den beräknade sanktionen inte överskrider dessa tröskelvärden.

5.2.2.5 Säkerställande av att sanktionen är effektiv, proportionell och avskräckande

De behöriga myndigheterna måste säkerställa att det sanktionsbelopp som blir resultatet av beräkningen återspeglar principerna om effektivitet, proportionalitet och avskräckande verkan.

En sanktion

— är effektiv när den faktiskt och på lämpligt sätt bestraffar den ekonomiska aktören för den bristande efterlevnaden, och förmår den att uppfylla kraven,

— är proportionell när den är lämplig och inte går utöver vad som är nödvändigt för att bestraffa den bristande efterlevnaden, och för att förmå den ekonomiska aktören att följa beslutet, samt tar hänsyn till alla omständigheter i ärendet, inbegripet andra sanktioner för samma sakförhållanden (om än på en annan rättslig grund),

— är avskräckande när den är tillräcklig för att avskräcka aktören från att fortsätta att överträda beslutet, eller från att överträda det igen i framtiden, och när den avskräcker andra ekonomiska aktörer från bristande efterlevnad.

Dessutom måste sanktionerna beräknas och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt. Likvärdiga omständigheter måste beläggas med likvärdiga sanktioner, såvida det inte finns ett objektivt och proportionellt skäl att tillämpa olika sanktioner.

Figur 2

Illustration av beräkningsprocessen

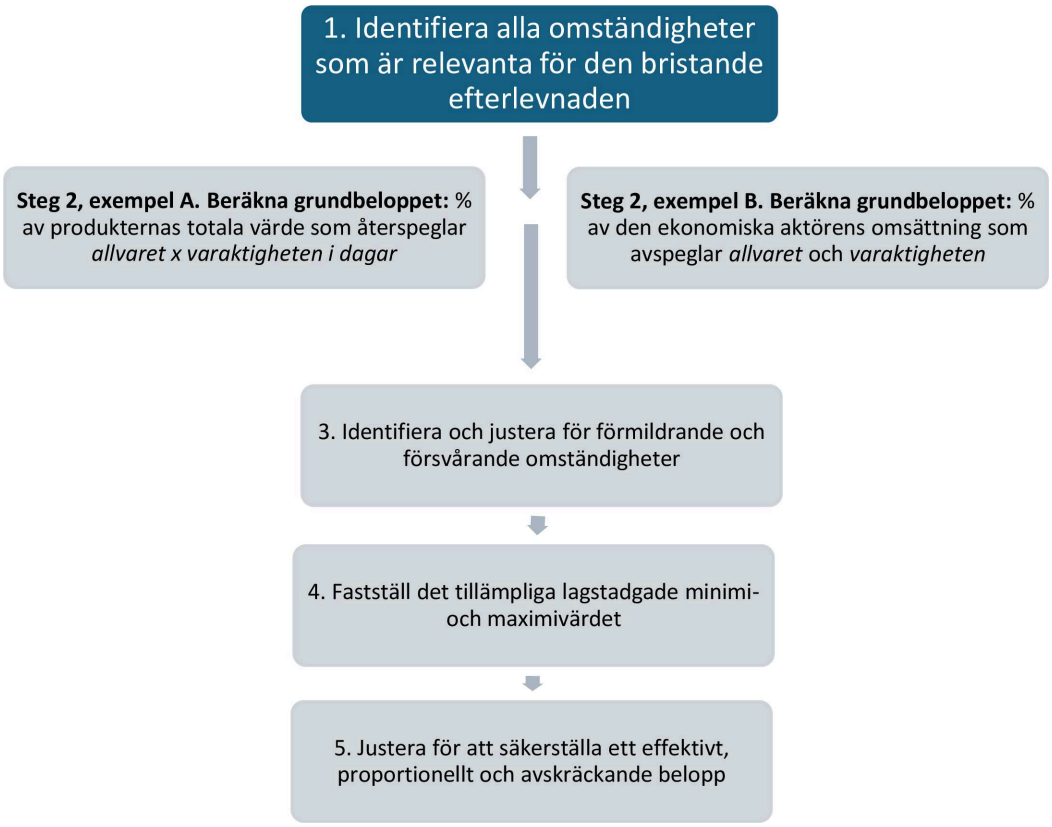

6. VÄGLEDNING FÖR EKONOMISKA AKTÖRER OM TILLBÖRLIG AKTSAMHET VAD GÄLLER TVÅNGSARBETE

6.1 Syfte

Enligt förordningen ska kommissionen ge ekonomiska aktörer vägledning om tillbörlig aktsamhet vad gäller tvångsarbete ([127]). Dessa riktlinjer uppfyller detta mandat genom att ge icke-bindande vägledning till företag om eventuell frivillig tillbörlig aktsamhet när det gäller tvångsarbete, på grundval av internationellt erkända principer och standarder (avsnitt 2.2), samtidigt som relevant EU-lagstiftning beaktas.

Eftersom kommissionens riktlinjer per definition inte är bindande, är de inte rättsligt verkställbara. Dessa riktlinjer medför ingen skyldighet för företag, inbegripet skyldigheter att visa tillbörlig aktsamhet ([128]). De kan dock hjälpa ekonomiska aktörer att löpa lägre risk att använda tvångsarbete i sin verksamhet och i sina leveranskedjor ([129]). Dessa riktlinjer ger också särskild vägledning för att hjälpa små och medelstora företag ([130]), med beaktande av deras begränsade resurser för tillbörlig aktsamhet.

Dessa riktlinjer bygger på och ersätter tidigare EU-riktlinjer om tillbörlig aktsamhet vad gäller tvångsarbete, som offentliggjordes innan förordningen antogs ([131]). De ger en mer detaljerad beskrivning av möjliga åtgärder för tillbörlig aktsamhet baserade på samma internationella standarder som dem som användes i de tidigare riktlinjerna (avsnitt 2.2).

Företag som är villiga att tillämpa tillbörlig aktsamhet vad gäller tvångsarbete uppmanas att använda sig av dessa riktlinjer, på grundval av deras befintliga metoder för tillbörlig aktsamhet som är lämpliga, och på ett sätt som står i proportion till företagets risker, omständigheter och sammanhang.

6.2 EU-lagstiftning om tillbörlig aktsamhet

Även om förordningen inte föreskriver krav på tillbörlig aktsamhet skapar flera andra delar av EU-lagstiftningen krav på tillbörlig aktsamhet eller rapporteringskrav i samband med risker för tvångsarbete för utvalda grupper av företag. Dessa kan också bidra till att påvisa ekonomiska aktörers insatser för att identifiera och hantera risker för tvångsarbete under potentiella utredningar.

Enligt direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet ([132]) ska stora företag inom dess tillämpningsområde identifiera och ta itu med negativa människorätts- och miljöeffekter i sin verksamhet och sina värdekedjor, även när det är relevant med avseende på tvångsarbete. Direktivet, som kommer att börja gälla i juli 2029, tillhandahåller den allmänna rättsliga ramen för obligatorisk tillbörlig aktsamhet för stora företag inom tillämpningsområdet ([133]).

Genom direktivet om företagens hållbarhetsrapportering ([134]) införs detaljerade rapporteringskrav för stora företag för att offentliggöra information om deras risker och konsekvenser för de mänskliga rättigheterna, inbegripet, i förekommande fall, om förekomsten av tvångsarbete i deras verksamhet eller leveranskedjor.

Omnibuspaketet om hållbarhet ([135]) förenklade de krav på tillbörlig aktsamhet och rapportering som fastställs i ovannämnda direktiv, i syfte att minska den administrativa bördan för företag som omfattas av deras tillämpningsområde och skydda mindre företag från överdrivna begäranden om information för större företag.

([127]) Artikel 11 a i förordningen om tvångsarbete.
([128]) Artikel 1.3 i förordningen om tvångsarbete.
([129]) Skäl 45 i förordningen om tvångsarbete.
([130]) Skäl 32 och artikel 11 i förordningen om tvångsarbete.
([131]) Europeiska kommissionen och Europeiska utrikestjänsten (2021), ”Guidance on due diligence for EU businesses to address the risk of forced labour in their operations and supply chains”.
([132]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1760 av den 13 juni 2024 om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och förordning (EU) 2023/2859 (EUT L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj). Direktivet ändrades genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2026/470 av den 24 februari 2026 om ändring av direktiven 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 och (EU) 2024/1760 vad gäller vissa krav avseende företags hållbarhetsrapportering och vissa krav avseende tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet (EUT L, 2026/470, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj).
([133]) Senast den 26 juli 2027 ska kommissionen anta riktlinjer för hur tillbörlig aktsamhet ska genomföras i enlighet med de skyldigheter som fastställs i direktivet.
([134]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2464 av den 14 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 537/2014, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och direktiv 2013/34/EU vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (EUT L 322, 16.12.2022, s. 1).
([135]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2026/470 av den 24 februari 2026 om ändring av direktiven 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 och (EU) 2024/1760 vad gäller vissa krav avseende företags hållbarhetsrapportering och vissa krav avseende tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet (EUT L, 2026/470, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj).

Vissa av de skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet som införs genom EU-lagstiftningen är specifika för vissa produktkategorier. Enligt förordningen om konfliktmineraler ([136]) ska EU-importörer av tenn, tantal, volfram och guld tillämpa tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan ([137]) för att förhindra inköp från konfliktdrabbade områden och högriskområden. Enligt batteriförordningen ([138]) ska företag som släpper ut batterier på EU-marknaden genomföra strategier för tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan för råvaror (litium, nickel, kobolt, naturlig grafit) för att minska sociala och miljömässiga risker, inbegripet tvångsarbete. Enligt avskogningsförordningen ([139]) ska aktörer som släpper ut nötkreatur, kakao, kaffe, palmolja, gummi, soja eller trä på EU-marknaden säkerställa att dessa produkter är avskogningsfria och lagligen producerade, inbegripet i enlighet med lagstiftningen i det produktionsland som reglerar mänskliga rättigheter som skyddas enligt internationell rätt.

Dessa riktlinjer påverkar inte de vägledningar om tillbörlig aktsamhet som kommissionen har offentliggjort med avseende på annan EU-lagstiftning.

Enligt EU:s direktiv mot människohandel ([140]) ska medlemsstaterna dessutom fastställa minimistraff för människohandel, inbegripet för arbetskraftsutnyttjande, och utveckla åtgärder för att bistå, skydda och ge tillgång till hjälp för offer för människohandel.

6.3 **Vad är tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete?**

6.3.1 *Tillbörlig aktsamhet som ett effektivt verktyg mot tvångsarbete*

I förordningen avses med tillbörlig aktsamhet vad gäller tvångsarbete de ekonomiska aktörernas ansträngningar för att genomföra obligatoriska krav, frivilliga riktlinjer, rekommendationer och förfaranden för att identifiera, förebygga, begränsa och avskaffa tvångsarbete när det gäller produkter som är avsedda för EU-marknaden eller för export ([141]).

Tillbörlig aktsamhet är ett effektivt sätt att identifiera och hantera risker för tvångsarbete. I detta sammanhang skulle ett företags tillbörliga aktsamhet, även om den inte föreskrivs i förordningen, kunna hjälpa ett företag att följa förordningen. Om inte en särskild rättslig skyldighet att tillämpa tillbörlig aktsamhet följer av en annan EU-rättsakt, står det företagen fritt att besluta hur de bäst ska hantera risker för tvångsarbete. De kan besluta att tillämpa tillbörlig aktsamhet enligt beskrivningen i detta avsnitt, eller använda alternativa metoder som nämns i avsnitt 4.7.

Riskerna för tvångsarbete hänger ofta samman med riskerna för andra kränkningar av de mänskliga rättigheterna. För att vara effektiv måste tillbörlig aktsamhet i samband med tvångsarbete hanteras mot bakgrund av de bredare förväntningarna om tillbörlig aktsamhet avseende mänskliga rättigheter som fastställs i EU-lagstiftningen och i internationella standarder.

6.3.2 *Kännetecken för tillbörlig aktsamhet*

Tillbörlig aktsamhet är inriktad på förebyggande (en integrerad del av beslutsfattandet och riskhanteringen), inbegriper löpande kommunikation, står i proportion till risken, inbegriper prioritering där så krävs (dvs. den är riskbaserad), bör vara lämplig för ett företags omständigheter, är dynamisk och bygger på meningsfullt samarbete med berörda parter ([142]).

([136]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/821 av den 17 maj 2017 om fastställande av skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan för unionsimportörer av tenn, tantal och volfram, malmer av dessa metaller, samt guld med ursprung i konfliktdrabbade områden och högriskområden (EUT L 130, 19.5.2017, s. 1).

([137]) Kommissionens rekommendation (EU) 2018/1149 av den 10 augusti 2018 om icke-bindande riktlinjer för att identifiera konfliktdrabbade områden och högriskområden och andra risker i leveranskedjan enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/821 (EUT L 208, 17.8.2018, s. 94).

([138]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EUT L 191, 28.7.2023, s. 1).

([139]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (EUT L 160, 1.6.2023, s. 1).

([140]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

([141]) Artikel 2.3 i förordningen om tvångsarbete.

([142]) Kommentarer om kapitel II, punkt 19 i OECD:s riktlinjer för multinationella företag och viktiga kännetecken i OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet.

Åtgärder för tillbörlig aktsamhet kan påverkas av faktorer som företagets storlek, sammanhanget för dess verksamhet, dess ställning i leveranskedjorna, arten av dess produkter eller tjänster, dess medverkan i riskerna, samt de negativa effekternas art och allvar ([143]). Stora företag kan till exempel behöva mer formaliserade och omfattande system för att hantera risker för tvångsarbete än mindre företag med ett mindre antal produkter, leveranskedjor och berörda parter.

Om ekonomiska aktörer beslutar att tillämpa tillbörlig aktsamhet för att försöka följa förordningen är dessa riktlinjer utformade för att hjälpa dem.

Även om den vägledning om tillbörlig aktsamhet som anges nedan endast är frivillig, erkänner den även de utmaningar som små och medelstora företag står inför när det gäller att genomföra tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete, och rekommenderar, i förekommande fall, särskilda åtgärder som står i proportion till deras storlek och resurser. Små och medelstora företag kan också utnyttja de resurser som finns tillgängliga via den gemensamma portalen för frågor som rör tvångsarbete samt andra stödåtgärder som Europeiska kommissionen ska tillhandahålla enligt artikel 10 i förordningen.

Företagen uppmanas att konsultera de internationella riktlinjer för tillbörlig aktsamhet som anges i avsnitt 2.2 för mer information om hur tillbörlig aktsamhet ska genomföras och, i förekommande fall, de riktlinjer för tillbörlig aktsamhet som kommissionen offentliggjort i enlighet med annan EU-lagstiftning. Företag som omfattas av EU:s direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet bör konsultera kommissionens framtida riktlinjer, som ska utfärdas senast den 26 juli 2027.

6.3.3 *Samarbete med berörda parter*

Ett meningsfullt samarbete med berörda parter är viktigt under hela processen för tillbörlig aktsamhet. Företagen bör göra lämpliga, proportionella och rimliga ansträngningar för att samarbeta med potentiellt berörda grupper och andra relevanta berörda parter på ett meningsfullt, snabbt och inkluderande sätt, för att identifiera, bedöma och hantera risker för tvångsarbete ([144]).

Företagen bör identifiera de berörda parter som skulle kunna påverkas av deras verksamhet när det gäller tvångsarbete, inbegripet berörda parter vars rättigheter påverkas eller kan påverkas. I en situation med tvångsarbete är de främsta berörda parterna arbetstagare och, i förekommande fall, deras familjemedlemmar. Arbetstagare bör intervjuas av betrodda tredje parter för att säkerställa konfidentialitet, korrekthet och säkerhet för uppgiftslämnarna. Om detta inte är möjligt, exempelvis när det gäller statligt påtvingat tvångsarbete, bör företag förlita sig på alternativa metoder för att samla in information, som att konsultera trovärdiga och oberoende expertresurser, arbetstagarorganisationer (t.ex. fackföreningar), civilsamhällesorganisationer, människorättsförsvarare och informationskällor som finns i EU:s databas över risker för tvångsarbete.

Andra berörda parter kan vara lokala, regionala eller nationella samhällen och regeringar, civilsamhällesorganisationer och arbetstagarrepresentanter, nationella människorättsinstitutioner, affärspartner, branschinitiativ, investerare, aktieägare och konsumenter.

Företagen bör också vidta åtgärder för att identifiera och undanröja hinder för utsatta eller marginaliserade berörda parters faktiska deltagande, och se till att berörda parter inte blir föremål för vedergällning, bland annat genom konfidentialitet eller anonymitet.

Små och medelstora företag förväntas inte genomföra omfattande samråd eller samarbetsverksamhet, men kan samarbeta med sina berörda parter på flera sätt (t.ex. genom direkta diskussioner med viktiga leverantörer, kunder eller anställda) i relevanta situationer (t.ex. om EU:s databas över risker för tvångsarbete har identifierat en viss sektor eller ett visst geografiskt område som potentiellt risk för tvångsarbete).

6.4 **Process för tillbörlig aktsamhet**

OECD:s sexstegsram för tillbörlig aktsamhet ([145]) erbjuder en globalt erkänd, strukturerad strategi för företag för att identifiera och hantera risker för de mänskliga rättigheterna i deras verksamhet och leveranskedjor, samtidigt som de kan anpassa sin strategi till sina respektive sektorer, leveranskedjor och regionala sammanhang. Ramen gör att företagen kan bedöma sina risker för tvångsarbete, som en del av sina allmänna insatser för tillbörlig aktsamhet, och utgör också en grund för annan relevant EU-lagstiftning, såsom EU:s direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet.

([143]) Negativa effekter är en term som används i internationell vägledning av ILO och OECD samt EU:s direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet. Inom ramen för förordningen avses effekterna av faktiskt tvångsarbete.
([144]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 50, Q10.
([145]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet.

De steg och förväntningar som anges nedan bygger på OECD:s ram för att ge rekommendationer som är specifika för tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete. De praktiska åtgärder som beskrivs nedan är inte avsedda att utgöra en uttömmande lista av åtgärder för tillbörlig aktsamhet som bara kan bockas av, eftersom inte alla praktiska åtgärder kommer att vara lämpliga för varje situation. Företagen är fria att fastställa sina konkreta åtgärder och förfaranden för tillbörlig aktsamhet när det gäller tvångsarbete på ett sätt som står i proportion till och är lämpligt för deras specifika risker, omständigheter och sammanhang.

Figur 2

Process och stödåtgärder för tillbörlig aktsamhet ([146])

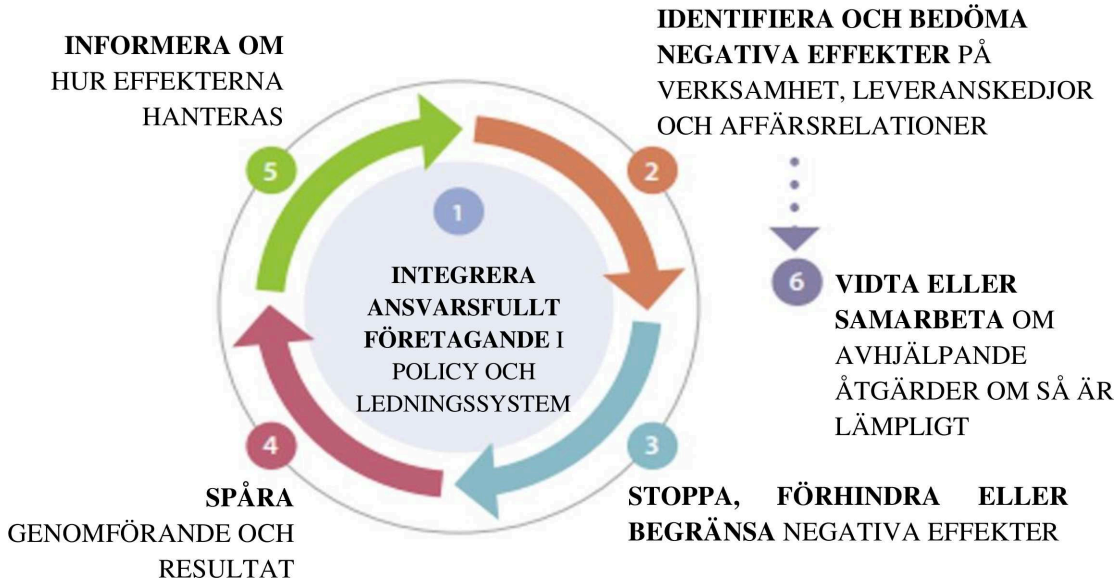

6.4.1 *Steg 1: Integrera tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete i företagspolicyer och riskhanteringssystem* ([147])

6.4.1.1 Utveckla, sprida och se över företagets policy med avseende på tvångsarbete

Företag som är villiga att frivilligt tillämpa tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete bör ([148]) integrera tillbörlig aktsamhet i all sin relevanta policy, och i sina riskhanteringssystem. De behöver inte utveckla ett separat, fristående system eller en policy för tillbörlig aktsamhet för tvångsarbete, utan kan anpassa befintliga förfaranden och policyer för tillbörlig aktsamhet för att identifiera och hantera risker för tvångsarbete. De kan också anta eller bygga på modeller som tagits fram av branschorganisationer, civilsamhällesorganisationer eller flerpartsinitiativ, förutsatt att de är lämpliga för företagets storlek, verksamhet och sammanhang. Om ett företags riskbedömning identifierar betydande (dvs. allvarliga och sannolika) risker för tvångsarbete, bör företaget utarbeta särskilda policyer för att hantera dessa risker, som återspeglar lokala sammanhang, sektorsspecifika riskfaktorer och dess operativa särdrag. Företagets policyer med avseende på tvångsarbete bör utarbetas i samråd med relevanta berörda parter, och omfatta följande:

— Ett åtagande för ILO:s grundläggande principer och rättigheter på arbetsplatsen, internationellt erkända normer för tvångsarbete och nationell arbetsrätt och arbetsmarknadspolitik i dess verksamhetsländer.

— En beskrivning av företagets strategi för tillbörlig aktsamhet och dess förfarande för att genomföra den (dvs. identifiera, förebygga och minska risker, samarbeta med berörda parter och vid behov tillhandahålla eller samarbeta vid avhjälpande åtgärder).

— Förväntningar på att dess anställda, dotterbolag och affärspartner ska följa internationellt erkända standarder, tillsammans med mekanismer för att övervaka och genomdriva dessa förväntningar.

([146]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 21.
([147]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 22–24 och 56–60. ILO:s och IOE:s handbok, s. 17–19.
([148]) Användningen av ordet *bör* i detta avsnitt av riktlinjerna avser rekommendationer om möjliga åtgärder som ska övervägas av företag som är villiga att frivilligt tillämpa tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete.

Små och medelstora företag kan använda och bygga vidare på externt stöd, till exempel från arbetsgivarorganisationer, branschorganisationer, branschprogram, flerpartsinitiativ eller andra experter för att förstå hur de kan hantera tvångsarbete på ett sätt som står i proportion till deras specifika situation och resurser. Dessutom kan små och medelstora företag använda sig av EU:s databas över risker för tvångsarbete för att bättre förstå om den sektor där de är verksamma, och geografiska områden varifrån de gör inköp, kan utgöra en risk för tvångsarbete.

Policyer med avseende på tvångsarbete bör göras tillgänglig för allmänheten (t.ex. genom att de offentliggörs på företagets webbplats, görs tillgängliga på de lokala språken i de länder där företaget är verksamt osv.) och kommuniceras internt till alla berörda anställda och andra arbetstagare på ett begripligt, tillgängligt och kulturellt lämpligt sätt (t.ex. genom att offentliggöra dem på företagets intranät och genom att införa en intern kommunikations- och utbildningsstrategi osv.) ([149]).

Små och medelstora företag kan använda enkla, billiga åtgärder för att kommunicera sin policy med avseende på tvångsarbete, såsom att lägga ut den på sin webbplats eller i sociala medier, ge en kort, praktisk utbildning till sina anställda eller integrera policyn i sina upphandlingsprocesser.

Företagen bör regelbundet se över sina policyer för tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete, och vid behov uppdatera dem, särskilt när en betydande förändring inträffar, med beaktande av identifierade risker, de åtgärder som vidtagits för att hantera dem och resultaten av eventuell övervakning eller översyn.

6.4.1.2 Infoga strategier i tillsyns- och ledningssystem

Företagen bör ansvara för genomförandet av de olika aspekterna av företagets policy för tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete inom de berörda avdelningarna (t.ex. riskhanterings- eller efterlevnadsavdelningar, produktutvecklingsavdelningar, produktionsavdelningar, försäljnings-/marknadsavdelningar, inköps-/anskaffningsavdelningar osv.), med särskild uppmärksamhet riktad mot de chefer vars åtgärder och beslut sannolikt ökar eller minskar riskerna ([150]). Detta bör inbegripa tydliga styrningsarrangemang och tillsyn på hög nivå eller styrelsenivå över dessa policyer. Företagen bör hjälpa sina arbetstagare att förstå och genomföra aspekter av de policyer för tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete som är relevanta för deras roller, genom att ge dem tillräckliga resurser och utbildning, och se till att interna incitament anpassas till företagets policy.

Företagen bör utveckla eller anpassa befintliga system för kommunikation och registerhållning för identifiering, bedömning, begränsning och förebyggande av risker, så att de sedan kan utbyta information om tvångsarbete mellan den högsta ledningen och de avdelningar som ansvarar för att genomföra dem. De bör också se till att grupper och affärsenheter har samma information om och förståelse av tvångsarbete, och att de tillhandahåller utbildning för arbetstagare om policyer med avseende på tvångsarbete.

Små och medelstora företag får tilldela ansvar för genomförande och utbyte av information om dessa policyer inom befintliga grupper. När så är möjligt bör dessa uppgifter tilldelas företagsledare och arbetstagare med tidigare erfarenhet, sakkunskap eller intresse för frågor om tillbörlig aktsamhet.

6.4.1.3 Införliva policyer och förväntningar i samarbetet med leverantörer och andra affärspartner

Företagen bör informera leverantörer och andra relevanta affärspartner om viktiga aspekter av sin policy med avseende på tvångsarbete, och sina förväntningar. I förekommande fall bör policyn göras tillgänglig på lokala språk.

I kontrakt eller andra skriftliga avtal (t.ex. uppförandekoder för leverantörer) med leverantörer och andra affärspartner bör företagen inkludera sina villkor och förväntningar i frågor som rör tvångsarbete, exempelvis efterlevnad av internationellt erkända standarder, öppenhet, övervakning och rapportering, specifikationer för krav på tillbörlig aktsamhet för deras egna affärsförbindelser, och skäl för avståndstagande (uppskjutande eller uppsägning av avtalet) på grund av underlåtenhet att uppfylla förväntningarna ([151]). Avtalsbestämmelser bör tillämpas på ett sätt som är effektivt i praktiken i det specifika sammanhanget.

([149]) ILO:s och IOE:s handbok, s. 19.
([150]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 57–59, Q1.
([151]) Avsnitt 6.4.6. Avståndstagande från affärsförbindelsen bör betraktas som en sista utväg.

Företagen bör om möjligt införliva kriterier för tillbörlig aktsamhet i sin bedömning innan de ingår ett nytt affärsförhållande. Om leverantörer eller affärspartner betjänar flera kunder och branscher kan detta också innebära att hänsyn tas till andra kunders eller förbindelsers befintliga eller potentiellt motstridiga förväntningar. För att begränsa skillnader i förväntningarna kan företagen överväga att anpassa sig till internationella och branschövergripande standarder för tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete, samarbeta med andra branschaktörer om gemensamma strategier för tvångsarbete och rapporteringsramar, och samarbeta med affärspartner om hur man kan minska och rationalisera motstridiga krav.

Om möjligt bör företagen överväga att använda samarbetsstrategier för tillbörlig aktsamhet genom hållbarhetsinitiativ på bransch-, flerindustri- eller flerpartsnivå (t.ex. för att samla kunskap, öka möjligheten till påverkan och effektivisera åtgärderna för tillbörlig aktsamhet), även om de alltid förblir ansvariga för att säkerställa att tillbörlig aktsamhet genomförs på ett effektivt sätt ([152]) och i enlighet med EU:s konkurrenslagstiftning. Samarbetsstrategier kan stödja tillbörlig aktsamhet, men företagen bör bedöma om dessa strategier är ändamålsenliga i deras specifika sammanhang, och bör fortsätta att vidta ytterligare åtgärder när så krävs.

Kostnadsdelning och besparingar är ofta en fördel för sektorssamarbetet, och kan vara särskilt användbara för företag med begränsade resurser. Små och medelstora företag kan till exempel använda mallar och modellavtal med leverantörer som utvecklats av affärspartner eller arbetsgivarorganisationer, eller samarbeta med andra företag inom samma sektor som kan möta liknande utmaningar.

Företagen bör också tillhandahålla lämpliga resurser och utbildning, så att leverantörer och andra affärspartner kan förstå de tillämpliga kraven i policyn med avseende på tvångsarbete, och genomföra effektiva system för tillbörlig aktsamhet. Dessa resurser bör anpassas till dessa leverantörers och affärspartners risknivå och operativa situation. Företagen bör också bedöma aspekter av sin egen verksamhet, affärsmodell eller affärspraxis, som av misstag kan bidra till risker för tvångsarbete eller skapa hinder för en leverantörs förmåga att tillämpa tillbörlig aktsamhet vad gäller tvångsarbete ([153])

Företagen bör endast överväga att köpa från leverantörer som infriar deras förväntningar på ansvarsfullt företagande. Detta kan vara särskilt relevant i fall där EU:s databas över risker för tvångsarbete har identifierat en viss sektor eller ett visst geografiskt område som potentiellt utsatt för tvångsarbete. För att göra detta kan små och medelstora företag överväga enkla, kostnadseffektiva metoder för att granska leverantörer (t.ex. checklistor eller informationsförfrågningar om tidigare meriter) för att minska de resurser som krävs för att identifiera, övervaka, minska eller förebygga risker eller faktiska effekter när en leverantör väl har anlitats.

6.4.2 *Steg 2: Identifiera och bedöma risker för tvångsarbete i företagets verksamhet, leveranskedjor och affärsförbindelser* ([154])

6.4.2.1 Genomföra en kartläggning av företagets risker för tvångsarbete

Företagen bör genomföra en omfattande kartläggning av sin verksamhet och, vid behov, sina affärsförbindelser, för att identifiera allmänna områden där det är mest sannolikt att det finns risker för tvångsarbete, och där riskerna är störst. De bör beakta riskfaktorer som är specifika för det geografiska området, sektorn, produkten eller företaget, på grundval av relevanta informationskällor ([155]). Företagen förväntas kartlägga allmänna riskområden på ett sätt som står i proportion till deras storlek och resurser, och på grundval av information som rimligen är tillgänglig för dem. EU:s databas över risker för tvångsarbete innehåller exempelvis vägledande och icke-uttömmande information om omfattande och allvarliga risker för tvångsarbete, kopplade till specifika geografiska områden och produkter, som bygger på offentligt tillgängliga uppgifter ([156]). Små och medelstora företag, och andra företag med begränsade resurser, kan använda databasen för att utföra sin kartläggning. Om företaget blir medvetet om risker för tvångsarbete utanför dess verksamhetsområde bör sådana risker också ingå i identifieringsprocessen.

([152]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 51–54, Q12 och Q13.

([153]) Avsnitt 6.4.3.2 i dessa riktlinjer om möjliga åtgärder för att anpassa eller ändra företagets affärsmetoder.

([154]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 25–28 och 61–73. ILO:s och IOE:s handbok, s. 20–59.

([155]) Ytterligare information om riskfaktorer finns i OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 62, Q20. ILO:s och IOE:s handbok s. 22–25.Kommissionen utfärdar riktlinjer om riskfaktorer, inom ramen för EU:s direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, senast den 26 juli 2027.

([156]) Ytterligare informationskällor att beakta vid bedömning av risker för tvångsarbete på geografisk och sektoriell nivå finns i ILO:s och IOE:s handbok, s. 24–25.

Kartläggningen bör ses över regelbundet och uppdateras vid större förändringar (t.ex. expansion av företaget eller dess inköp, betydande utveckling av nya produkter, omstrukturering av företaget, trovärdig information om potentiella nya risker för tvångsarbete osv.).

6.4.2.2 Utföra en ingående bedömning av de viktigaste riskerna för tvångsarbete

På grundval av resultaten av kartläggningen bör företagen göra en ingående bedömning av verksamheten, leverantörerna och andra affärsförbindelser inom de områden och produkter där de största riskerna för tvångsarbete har identifierats. Bedömningen bör göra det möjligt för företagen att identifiera sin högriskverksamhet och sina affärsförbindelser med hög risk. Företagen bör göra bedömningar i följande situationer: när högriskrelationer ännu inte har bedömts, innan de bildar nya primära affärsrelationer med hög risk, eller när risksituationen i affärsförbindelser med hög risk har förändrats. Om det redan finns trovärdiga bedömningar av risker från vissa affärsförbindelser bör företagen se över sina resultat och inrikta sina insatser på att hantera riskerna.

Riskbedömningarnas detaljnivå och djup bör stå i proportion till företagens storlek, resurser och grad av inblandning i riskerna, samt riskens allvar och sannolikhet. Exempel på bedömningsformer är dokumentgranskningar, leverantörens självbedömningar, inspektioner på plats samt revisioner, arbetstagarintervjuer och samarbete med berörda parter. Som grund för sina djupgående riskbedömningar för att identifiera risker för tvångsarbete i sin verksamhet och sina leveranskedjor bör företagen använda ILO:s vägledning om indikatorer för tvångsarbete ([157]) och OECD:s vägledning om källor för djupgående bedömning ([158]). Företagen kan också använda informationskällor som anges i EU:s databas över risker för tvångsarbete för specifika geografiska områden och produkter.

I situationer som kan omfatta statligt ålagt tvångsarbete bör företagen bedöma det bredare rättsliga, institutionella och politiska sammanhanget ([159]) och kontrollera om det finns bevis för en statlig politik eller ett statligt sanktionerat förfarande som direkt eller indirekt ger berättigande eller legitimerar användningen av ofrivillighet eller tvång vid tilldelning av mänskliga resurser eller andra övergrepp från statliga myndigheters sida enligt ILO:s beskrivning ([160]). Eftersom traditionella bedömningar och revisioner på plats inte alls är tillförlitliga i dessa sammanhang, måste djupgående bedömningar omfatta oberoende skrivbordsforskning, rapporter från internationella organisationer, expertriskanalys och trovärdiga uppgifter från det civila samhället. EU:s databas över risker för tvångsarbete innehåller också specifik information om vissa risker för statligt påtvingat tvångsarbete.

6.4.2.3 Bedöma företagets inblandning i de identifierade riskerna för tvångsarbete

Ett företags inblandning i risken för tvångsarbete är en av de faktorer som ska beaktas som en del av en övergripande bedömning när man fastställer hur företaget ska hantera risken (i steg 3), och huruvida det ska vidta avhjälpande åtgärder (i steg 6) ([161]).

Ett företag orsakar en risk för tvångsarbete om dess verksamhet, oavsett om det handlar om handlingar eller försummelser, i sig är tillräcklig för att leda till en risk för tvångsarbete.

Ett företag orsakar eller bidrar gemensamt till en risk avseende tvångsarbete, om dess verksamhet i kombination med andra företags verksamhet orsakar risken, eller om denna verksamhet orsakar, underlättar för eller uppmuntrar ett annat företag att orsaka den.

6.4.2.4 Prioritera de mest betydande riskerna för tvångsarbete

Om det inte är möjligt att omedelbart förebygga, minska eller undanröja alla identifierade risker för tvångsarbete bör företagen, i linje med den riskbaserade metoden för tillbörlig aktsamhet, prioritera de mest betydande riskerna, på grundval av deras allvar och sannolikhet ([162]).

([157]) https://www.ilo.org/publications/identification-forced-labour-guidance-practitioners och ILO *Hard to see, harder to count*.

([158]) Ytterligare information om potentiella källor för bedömning av riskfaktorer för tvångsarbete finns i OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 65–96, särskilt Q23, Q25, Q28.

([159]) ILO:s och IOE:s handbok, s. 56.

([160]) ILO:s och IOE:s handbok, s. 54.

([161]) Företag som omfattas av skyldigheter enligt direktiv (EU) 2024/1760 om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet bör fastställa sin grad av inblandning och sitt ansvar i enlighet med de regler som fastställs i direktivet.

([162]) Tvångsarbete är till sin natur ett mycket allvarligt brott mot de mänskliga rättigheterna. Prioritering bör därför inte tolkas som relativisering av skada, utan som ett sätt att fokusera förebyggande insatser och begränsningsinsatser där riskerna för tvångsarbete är mest sannolika och utbredda.

Företagen bör identifiera de risker som kan hanteras omedelbart, antingen helt eller delvis. Omedelbara åtgärder bör omfatta hantering av verksamhet genom vilken företaget orsakar eller bidrar till risker för tvångsarbete, till exempel genom att vidta snabba interna åtgärder som att uppdatera avtalsvillkoren med leverantörer och företagets bredare inköpspraxis, eller ändra revisionsprotokollen för att fokusera på riskområden som tidigare har förbisetts. När risker är kopplade till affärsförbindelser bör företagen bedöma om deras partner har lämpliga strategier och förfaranden för att identifiera, bedöma och hantera riskerna för tvångsarbete.

Företagen bör överväga att prioritera risker för statligt påtvingat tvångsarbete, med tanke på deras allvar och hög sannolikhet inom vissa sektorer och leveranskedjor samt på vissa platser.

När de viktigaste riskerna har identifierats och hanterats bör företaget övergå till andra risker.

6.4.3 *Steg 3: Förebygga, begränsa och avskaffa risker för tvångsarbete* ([163])

6.4.3.1 Anta lämpliga åtgärder för att förebygga, begränsa eller avskaffa risker för tvångsarbete

På grundval av en bedömning av företagets inblandning i riskerna för tvångsarbete bör företagen vidta lämpliga åtgärder för att hantera och bemöta de risker som identifierats.

Företagen bör först fokusera på förebyggande som det primära målet för tillbörlig aktsamhet ([164]). När risker för tvångsarbete identifieras bör företagen vidta åtgärder för att förebygga dem (dvs. minska riskens sannolikhet eller allvar) eller om förebyggande inte är möjligt, på lämpligt sätt begränsa riskerna (dvs. minska deras sannolikhet eller allvar).

Om företag identifierar en faktisk effekt av tvångsarbete i verksamhet eller leveranskedjor som rör en produkt får de enligt förordningen inte släppa ut den eller göra den tillgänglig på EU-marknaden, eller exportera den ([165]).

De åtgärder som företagen vidtar måste vara i) lämpliga för att uppnå målet att förebygga eller, i förekommande fall, avskaffa riskerna, ii) stå i proportion till hur allvarliga och sannolika riskerna är, och till företagets inblandning i dessa risker, och iii) lämpliga med hänsyn till sammanhanget (såsom företagets storlek, sektor och komplexiteten i dess leveranskedjor, samt dess möjlighet att påverka relevanta affärsförbindelser).

Möjliga åtgärder för att förebygga, begränsa eller avskaffa risker för tvångsarbete kan omfatta följande:

— ***Utarbeta och genomföra planer för förebyggande eller korrigerande åtgärder***

När det är nödvändigt på grund av de nödvändiga åtgärdernas art eller komplexitet bör företagen utarbeta och genomföra planer för förebyggande eller korrigerande åtgärder som beskriver åtgärder för att förebygga, avskaffa eller begränsa riskerna för tvångsarbete. Planerna bör tydligt beskriva de relevanta indikatorerna för tvångsarbete, beskriva de problem som identifierats och deras bakomliggande orsaker, ange de förebyggande eller korrigerande åtgärder som krävs för att hantera riskerna, tilldela lämplig personal eller lämpliga avdelningar ansvar inom företaget, fastställa en tydlig tidsram för genomförandet, och vid behov fastställa kvalitativa och kvantitativa indikatorer för att mäta förbättringar ([166]).

Företag, särskilt små och medelstora företag, kan utnyttja stöd från bransch- och flerpartsinitiativ på detta område, och från näringslivsorganisationer eller större affärspartner, för att ta fram enkla handlingsplaner med fokus på betydande risker för tvångsarbete.

— ***Anpassa eller ändra affärsmetoder***

Företagen bör sträva efter att förebygga, avskaffa eller begränsa riskerna för tvångsarbete genom att anpassa eller ändra vissa aspekter av företagets verksamhet. Detta kan till exempel omfatta en justering av företagets affärsplaner, strategier och praxis (inbegripet inköpsmetoder, utformning och distribution), operativa processer (inbegripet produktionsprocesser, tidsgränser för beställningar), interna ledningssystem, anläggningar och infrastruktur.

([163]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 29–31 och 74–81; ILO:s och IOE:s handbok, s. 60–83.
([164]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 16.
([165]) Avsnitt 3.1.
([166]) Mer information om innehållet i planerna för korrigerande åtgärder finns i ILO:s och IOE:s handbok, s. 61–63, verktyg 7.

— ***Använda och öka möjligheten att påverka förändringar i andra företag***

Företagen har olika grad av påverkansmöjlighet gentemot andra företag. Detta avgör deras förmåga att påverka förbättringar av arbetsvillkoren genom att orsaka förändringar i den bredare miljön, eller i de otillbörliga metoder hos affärspartnern som orsakar skadan ([167]). Ett företags möjlighet att påverka beror på faktorer som företagets avtalsmässiga eller operativa inflytande över leverantörerna, volymen eller värdet av inköp från den berörda leverantören, dess marknadsställning och dess roll i leveranskedjan.

I den mån det är möjligt och proportionellt i förhållande till deras medel bör företagen använda sin möjlighet att förmå affärspartner att förebygga, begränsa eller avskaffa risker. Detta kan till exempel innebära att man bygger upp förväntningar på tillbörlig aktsamhet i kontrakt, kopplar företagsincitamenten till tillbörlig aktsamhet och samarbetar med affärspartner eller myndigheter i det land där riskerna för tvångsarbete kan uppstå. Avtalsklausuler och försäkringar kan stödja tillbörlig aktsamhet, men bör åtföljas av lämpliga uppföljnings- och kontrollåtgärder, och bör inte behandlas som tillräckliga på egen hand.

Ett företags begränsade möjlighet att påverka minskar inte dess ansvar för att förebygga eller hantera risker för tvångsarbete. Om påverkansmöjligheten är begränsad bör företagen aktivt söka efter sätt att bygga upp sin möjlighet till påverkan genom samarbetsstrategier (såsom kollektiva industriprogram för korrigerande eller avhjälpande åtgärder), kapacitetsuppbyggnad och stöd eller samarbete med den partner i leveranskedjan som har inflytande över partnern på den nivå där tvångsarbetet identifierades.

Små och medelstora företag, och andra företag som kan ha begränsad påverkansmöjlighet, kan försöka påverka affärspartner genom dessa samarbetsstrategier, samt genom avtalsarrangemang och genom förhandskontroll av att leverantörerna är ansvarsfulla. Företag som ingår avtal med små och medelstora företag bör se till att avtalsvillkoren är rimliga, och överväga om särskilda stödåtgärder för små och medelstora företag behövs.

När det gäller risker kopplade till affärspartner som ett företag inte har ett avtalsförhållande med, får företag om möjligt begära att deras avtalsenliga affärspartner, när det gäller anskaffning eller annan verksamhet, ska samarbeta partner som är förhandskvalificerade eller har trovärdiga förfaranden för tillbörlig aktsamhet för sina leverantörer, eller begära att deras leverantörer gör det. De kan också ha direkta kontakter med affärspartner med hög risk som de inte har ett avtalsförhållande med, på samma sätt som med sina avtalspartner, bland annat genom samarbetsstrategier som minimerar dubbelarbete och/eller överdrivna begäranden om uppgifter.

Om riskerna för tvångsarbete beror på systemrelaterade problem utanför ett företags kontroll (t.ex. hög fattigdom, systemisk diskriminering av minoritetsgrupper) bör detta företag försöka ta itu med dessa problem genom kontakter med regeringar, identifiering av befintliga initiativ eller branschsamarbeten ([168]). Det kan dock vara så att regeringar i situationer som inbegriper statligt påtvingat tvångsarbete kanske inte är villiga att samarbeta med eller ta itu med de systemiska utmaningar som företagen tar upp ([169]).

Små och medelstora företag som är verksamma i högriskregioner kan delta i kollektiva initiativ eller samarbeta med icke-statliga organisationer eller branschgrupper som samarbetar med respektive regering.

— ***Stöd för affärsrelationen***

Företagen bör göra proportionella, riskbaserade insatser för att hjälpa leverantörer och andra affärspartner att identifiera, förebygga och minska risker. Stödåtgärderna kan till exempel omfatta samarbete med dem för att utveckla och genomföra planer för förebyggande eller korrigerande åtgärder, ge dem teknisk vägledning eller utbildning, underlätta deras deltagande i och engagemang i relevanta initiativ på detta område och med affärspartner, eller underlätta tillgången till lokala tjänsteleverantörer, kapacitetsuppbyggnad, utbildning, uppgradering av ledningssystemet och, i förekommande fall, ekonomiskt stöd och åtaganden om anskaffning. När det gäller ett större företag, och dess affärspartner som är små och medelstora företag, bör stödet vara riktat och stå i proportion till de små och medelstora företagens resurser, kunskaper och begränsningar.

([167]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 78, Q36.
([168]) Mer information om hur systemfrågor hanteras finns i OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 76, ruta 6.
([169]) ILO:s och IOE:s handbok, s. 54.

— ***Avståndstagande från affärsförbindelsen***

Om företag identifierar en risk för tvångsarbete i sina leveranskedjor som inte kan hanteras bör de, som en sista utväg, överväga att dra ta avstånd från leverantören eller affärspartnern. Företagen bör särskilt överväga avståndstagande när de identifierade riskerna för tvångsarbete är olösliga, när det inte finns några rimliga utsikter till förändringar, när tidigare försök att förebygga eller begränsa risker har misslyckats, eller när den affärspartner som är orsak till risken inte vidtar eller inte kan vidta omedelbara åtgärder för att förhindra eller minska den. Där så är möjligt bör påverkansmöjligheten utnyttjas.

När alla ansträngningar för att förändra situationen, bland annat genom att utöva eller öka påverkan, har misslyckats och risken för tvångsarbete kvarstår måste företaget ta avstånd från affärsförbindelsen.

I sådana fall bör företaget säkerställa ett ansvarsfullt avståndstagande i enlighet med nationell lagstiftning, internationella arbetsnormer och kollektivavtal. Det bör redogöra för eventuella upptrappningsåtgärder för avståndstagande i förväg med affärspartnern, tillhandahålla ledningen och fackföreningen, om en sådan finns, detaljerad information om beslutet att ta avstånd. Företaget bör vidta åtgärder för att förebygga, begränsa eller sätta stopp för eventuella negativa effekter till följd av avståndstagandet, lämna rimligt varsel till den berörda affärspartnern och se över beslutet.

Det faktum att affärsförbindelsens varaktighet föreskrivs i ett avtal, eller att leverantören är en viktig affärspartner, kan inte åberopas av den ekonomiska aktören som en motivering för att inte följa förbudet mot tvångsarbete.

När det gäller statligt påtvingat tvångsarbete, där företagens påverkansmöjligheter normalt är ineffektiva mot statliga mandat, och det sällan är möjligt att avhjälpa dem, kan ett avståndstagande vara den enda genomförbara åtgärden för att minska eller avskaffa risken för tvångsarbete.

6.4.4 *Steg 4: Övervaka och bedöma genomförande och resultat* ([170])

6.4.4.1 Övervaka genomförandet av företagets åtgärder för tillbörlig aktsamhet och hur effektiva de är

Företagen bör genomföra löpande övervakning för att bedöma genomförandet och effektiviteten av sina åtgärder för tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete, särskilt sina åtgärder mot risker för tvångsarbete och, i förekommande fall, eventuella initiativ från näringslivet och flerpartsinitiativ som de är en del av.

Övervakningen bör, utöver företagets egen verksamhet, omfatta övervakning och regelbundna bedömningar av affärspartner och leverantörer samt kontroll av huruvida riskreducerande åtgärder genomförs och huruvida de är effektiva för att hantera riskerna eller huruvida de behöver anpassas.

Om möjligt bör övervakningen baseras på meningsfulla kvalitativa och kvantitativa indikatorer för att mäta framstegen mot målen, såsom andelen förebyggande eller korrigerande åtgärder som genomförs inom den planerade tidsramen, andelen berörda parter som anser att riskerna har hanterats på lämpligt sätt, eller att klagomålsmekanismerna är effektiva, eller frekvensen av återkommande problem i samband med tidigare identifierade risker. Företagen bör säkerställa att indikatorerna är utformade för att ge insikt i huruvida åtgärderna genomförs effektivt i praktiken och leder till bättre resultat.

De konkreta metoder som används för att övervaka genomförandet och övervakningsfrekvensen beror på företagets driftssammanhang, storlek och riskprofil. Övervakningsmetoderna kan omfatta bedömning av information från klagomålsmekanismer och återkoppling från berörda parter ([171]). De allvarligaste och mest sannolika riskerna för tvångsarbete, oavsett om de ingår i företagets egen verksamhet eller är kopplade till dess affärsförbindelser, bör omfattas av den intensivaste och mest frekventa övervakningen.

([170]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 32 och 82–84; ILO:s och IOE:s handbok, s. 84–87.

([171]) Ytterligare information om hur företag kan övervaka sin verksamhet för tillbörlig aktsamhet finns i OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 82–83, Q42.

När risker rör statligt påtvingat tvångsarbete bör företagen fokusera på att övervaka uppgifter från ILO och oberoende experter. Små och medelstora företag kan utnyttja kollektiv övervakning genom initiativ från näringslivet eller flerpartsinitiativ, införliva kontroller med avseende på tvångsarbete i befintliga övervakningsprocesser, och fokusera på att övervaka en begränsad uppsättning meningsfulla framstegsindikatorer som gör det möjligt att bedöma effektiviteten hos eventuella åtgärder för tillbörlig aktsamhet (t.ex. antalet klagomål från arbetstagare som väcks och åtgärdas).

6.4.4.2 Använda resultaten av övervakningen för att förbättra företagets process för tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete

Företagen bör använda resultaten av sin övervakningsprocess och sina avhjälpande mekanismer för att förbättra sin strategi och sina åtgärder för tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete. I lämpliga fall ska policyn för tillbörlig aktsamhet, de identifierade riskerna för tvångsarbete och åtgärderna för att hantera tvångsarbete uppdateras i enlighet med resultatet av övervakningen, och med vederbörligt beaktande av relevant information från berörda parter.

6.4.5 *Steg 5: Kommunicera hur riskerna hanteras* ([172])

6.4.5.1 Kommunicera externt relevant information om företagets granskning av tillbörlig aktsamhet ([173])

Företagen bör offentliggöra relevant information om tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete. Detta bör inbegripa information om integreringen av tillbörlig aktsamhet i deras interna policy och ledningssystem, de områden där betydande risker för tvångsarbete har identifierats, de kriterier som används för att prioritera risker för tvångsarbete, den verksamhet som bedrivs för att förebygga eller minska dessa risker och resultaten av dessa verksamheter. När så är möjligt bör företagen också informera om tidsplaner och riktmärken för förbättringar, om de metoder som används för att övervaka genomförandet och resultaten samt om hur företaget vidtar eller samarbetar vid avhjälpande åtgärder.

Företagen bör se till att den information som offentliggörs är tillgänglig och lämplig samt tillräcklig för att visa att företaget reagerar adekvat på den konkreta risken för tvångsarbete ([174]).

Små och medelstora företag kan fokusera på enkla kommunikationsåtgärder, som att inkludera en kort uppdatering i sina årsrapporter eller informera anställda och viktiga berörda parter om resultaten.

6.4.5.2 Överväga särskilda kommunikationsformer för känslig information

Företagen bör bedöma om kommunikationen rör känslig information som omfattas av sekretessregler enligt nationell lagstiftning eller nationella avtal (t.ex. kundernas identitet, prisinformation, leverantörsrelationer), eller utgör potentiella risker för berörda parter eller personal. I sådana fall bör företagen överväga att använda särskilda kommunikationsformer, som att endast ge vissa personer tillgång eller anonymisera källorna ([175]).

När det gäller statligt påtvingat tvångsarbete bör företagen vara särskilt vaksamma på att offentliggörande eller rapportering inte utlöser repressalier mot lokal personal, leverantörer eller berörda arbetstagare.

([172]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 33 och 85–87; ILO:s och IOE:s handbok, s. 88–90.

([173]) Dessa riktlinjer skapar inga rapporteringsskyldigheter för företag. Företag som omfattas av rapporteringsskyldigheter enligt direktiv (EU) 2024/1760 om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, och direktiv (EU) 2022/2464 vad gäller företagens hållbarhetsrapportering bör lämna information om tillbörlig aktsamhet med avseende på tvångsarbete, i enlighet med kraven i dessa direktiv och den nationella lagstiftning som införlivar dem.

([174]) Mer information om lämpliga sätt att meddela information om tillbörlig aktsamhet finns i OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 85–86, Q46.

([175]) Mer information om att kommunicera känslig information finns i OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 86–87, Q47.

6.4.6 *Steg 6: Vidta eller samarbeta om avhjälpande åtgärder* ([176])

6.4.6.1 Vidta eller samarbeta om avhjälpande åtgärder mot effekterna av tvångsarbete

Om de risker för tvångsarbete som identifieras i steg 2, och hanteras på bästa möjliga sätt i steg 3, förverkligas till situationer med tvångsarbete måste företagen följa förbudet mot tvångsarbete, och bör vara beredda att vidta avhjälpande åtgärder, enligt rekommendationerna i internationella standarder för tillbörlig aktsamhet.

Den utsträckning i vilken företag är ansvariga för detta kommer att bero på deras inblandning i effekterna av tvångsarbete. Därför gäller följande:

— Företag som orsakar eller bidrar till (dvs. gemensamt orsakar) effekter av tvångsarbete bör vidta eller samarbeta om avhjälpande åtgärder.

— Företag som inte har orsakat eller bidragit till tvångsarbete kan använda sitt inflytande för att uppmuntra den affärspartner som orsakar effekterna att åtgärda det.

Avhjälpande åtgärder består i att den eller de drabbade personerna eller samhällena återställs till en situation som är likvärdig med eller så lik som möjligt situationen som den skulle ha varit om tvångsarbetet inte hade ägt rum ([177]). Det bör stå i proportion till företagets inblandning i effekterna, samt till omfattningen av effekterna. Dessutom innebär avhjälpande åtgärder att man tar itu med de bakomliggande orsakerna till tvångsarbete och förhindrar framtida övergrepp.

Beroende på omständigheterna (särskilt tvångsarbetets art och omfattning) bör avhjälpande åtgärder omfatta en eller flera av följande åtgärder ([178]):

— Återställning (t.ex. återställning av frihet eller fri rörlighet, återlämnande av identitetshandlingar eller andra konfiskerade värdeföremål, återbetalning av rekryteringsavgifter, återlämnande av kvarhållna löner eller depositioner, återställning av tillgång till grundläggande tjänster).

— Rehabilitering (t.ex. medicinsk eller psykologisk hjälp till offer, juridiska och sociala tjänster, yrkesutbildning, alternativa anställnings- och försörjningsmöjligheter).

— Ekonomisk ersättning (t.ex. ersättning för förlorad inkomst, obetalda löner, övertid, fysiskt eller psykiskt lidande, missbruk av förhållanden som rör sårbarhet, vilseledande, isolering, hot och oskäliga arbets- och levnadsvillkor).

— Icke-ekonomisk ersättning (t.ex. förkortad arbetstid, ytterligare årlig ledighet, förbättrade säkerhetsvillkor eller logianläggningar).

— Garantier att det inte upprepas (t.ex. nya företagspolicyer, ledningssystem och metoder, informations- och utbildningskampanjer, personalpraxis, efterlevnadsprogram eller program för leverantörssamarbete).

— Upprättelse (t.ex. upphörande av oegentligheter, ursäkter, erkännande av ansvar, förklaringar för att återupprätta värdigheten, minneshögtider).

— Interna ansvarsskyldighetsåtgärder eller disciplinära åtgärder (t.ex. uppsägningar av personal med ansvar för effekterna).

När företag fastställer lämpliga avhjälpande åtgärder bör de beakta befintliga nationella och internationella standarder eller lagar om avhjälpande åtgärder (eller prejudikat för avhjälpande åtgärder i liknande fall om standarder inte finns), och på ett meningsfullt sätt samarbeta med berörda parter för att förstå deras preferenser när det gäller vad som utgör lämpliga avhjälpande åtgärder.

([176]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 34–36 och 88–91. och ILO:s och IOE:s handbok, s. 80–83.
([177]) Skäl 36 i förordningen om tvångsarbete.
([178]) Mer information om materiella former av avhjälpande åtgärder finns i ILO:s och IOE:s handbok, s. 80–82, verktyg 9.

Små och medelstora företag kan överväga att stödja avhjälpande åtgärder genom åtgärder som står i proportion till deras begränsade resurser, som att gå med i branschinitiativ, samarbeta med icke-statliga organisationer, samarbeta med fackföreningar, delta i flerpartsplattformar eller dela kostnader för avhjälpande åtgärder med andra små och medelstora företag.

6.4.6.2 Tillhandahålla eller samarbeta med avhjälpande mekanismer

När så är lämpligt bör företagen tillhandahålla eller samarbeta med legitima mekanismer för avhjälpande åtgärder eller klagomål, genom vilka arbetstagare eller andra berörda parter och rättighetshavare som påverkas kan inge klagomål om tvångsarbete. Syftet med dessa mekanismer är att ge hjälp till enskilda personer som redan har upplevt en effekt, men de kan också fungera som ett system för tidig varning om potentiella effekter, eller uppmärksamma metoder som kräver korrigerande åtgärder för att förhindra framtida skador.

Statliga klagomålsmekanismer omfattar rättsliga förfaranden (inbegripet åtal, tvister och skiljedomsförfaranden), icke-rättsliga förfaranden (t.ex. specialiserade statliga organ, tillsynsorgan, arbetsdomstolar eller nationella människorättsorgan) och andra mekanismer (t.ex. OECD:s nationella kontaktpunkter för ansvarsfullt företagande). Företagen bör samarbeta i god tro med dessa mekanismer, och kan vara skyldiga att göra detta enligt tillämpliga straffrättsliga, administrativa, arbetsrättsliga eller andra rättsliga ramar. Icke-statsbaserade klagomålsmekanismer omfattar klagomålsmekanismer på operativ nivå, ramavtal mellan företag och fackföreningar, flerpartsinitiativ, klagomålsmekanismer i samhället, kollektivavtal, klagomålsmekanismer i företagskedjan, partnerskap mellan företag och leverantörer och kollektiva, företagsledda mekanismer.

I statligt påtvingat tvångsarbete kan avhjälpande åtgärder vara otillgängliga för offren och omöjliga för företag att fullfölja, särskilt genom statligt baserade mekanismer. Enligt ILO kräver effektiva avhjälpande åtgärder i dessa situationer, som ett minimum, att 1) regeringen erkänner problemet och är genuint engagerad i reformer, 2) övervakning eller bedömning av oberoende tredje parter är tillåten, med fasta garantier från staten om deltagarnas säkerhet och skydd, och 3) en oberoende och trovärdig klagomålsmekanism är tillgänglig för berörda personer, och har befogenhet att direkt samarbeta med statliga myndigheter. Om dessa villkor saknas bör företagen prioritera ett ansvarsfullt avslutande av affärsförbindelserna (avståndstagande) ([179]).

6.4.6.3 Inrätta mekanismer för klagomål på operativ nivå

Mekanismer för klagomål på operativ nivå är en typ av icke-statsbaserade klagomålsmekanismer som inrättats och drivs av enskilda företag eller samarbetsinitiativ, för att göra det möjligt för arbetstagare och andra berörda parter att ta upp frågor som har direkt samband med företagets eller dess affärspartners verksamhet. Dessa omfattar till exempel interna klagomåls-mekanismer för arbetstagare eller system för klagomål från tredje part. Processer för klagomål och avhjälpande åtgärder bör bidra till riskidentifiering, prioritering, handlingsplaner, övervakning och andra åtgärder för tillbörlig aktsamhet.

Företagen bör inrätta klagomålsmekanismer på operativ nivå som uppfyller vissa kvalitetskriterier. De bör vara legitima, tillgängliga, förutsebara, rättvisa, öppna, förenliga med rättigheterna och en källa till fortsatt lärande, och grunda sig på delaktighet och dialog ([180]). Företagen bör dessutom se till att det finns ett tydligt förfarande för att ta emot och behandla klagomål, inbegripet ett tydligt tillämpningsområde och mandat, lämplig personal och lämpliga resurser, tydliga tidsfrister för att lösa klagomål och vidta avhjälpande åtgärder, samt effektiva hänskjutningsförfaranden ([181]). Företagen bör vidta åtgärder för att säkerställa klagandes, brottsoffers och andra berörda parters säkerhet och rättigheter, och för att undvika risken för repressalier mot dem, inbegripet genom konfidentialitet för identiteten hos den person eller organisation som inger klagomålet, beroende på vad som är lämpligt.

Små och medelstora företag kan överväga enkla och tillgängliga kanaler som uppfyller ovannämnda kvalitetskriterier (t.ex. appar för onlinemeddelanden eller förslagsrutor) och som gör det möjligt för arbetstagare och andra berörda parter att på ett säkert sätt ta upp frågor, och för företaget att reagera effektivt.

([179]) ILO:s och IOE:s handbok, s. 56.
([180]) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet, s. 34–36 och 88–91, och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.
([181]) Hänskjutanden till relevanta tjänster, såsom tillfälligt boende, psykosocial vård, rättshjälp, hälso- och sjukvård och tillförlitliga brottsbekämpande kontakter. Se ILO:s och IOE:s handbok, s. 45.

7. **INLÄMNING AV INFORMATION OM EVENTUELLA ÖVERTRÄDELSER AV FÖRBUDET MOT TVÅNGSARBETE**

7.1 **Inledning**

Denna del av riktlinjerna, som krävs enligt artikel 11 första stycket h i förordningen, syftar till att hjälpa enskilda personer, sammanslutningar och andra (*framställare*) att strukturera och utarbeta information om möjliga överträdelser av förbudet mot tvångsarbete enligt förordningen, så att de kan hanteras och utredas effektivt av kommissionen och de behöriga myndigheterna.

7.2 **Lämna in information**

7.2.1 *Inlämning av information*

Information kan lämnas via den gemensamma kontaktpunkten för inlämnande av information, som kommer att vara tillgänglig via den gemensamma portalen för frågor som rör tvångsarbete från och med den 14 december 2027.

Varje fysisk eller juridisk person eller sammanslutning som inte är en juridisk person kan lämna information via den gemensamma kontaktpunkten för inlämnande av information ([182]). Detta omfattar enskilda personer, inbegripet offer för tvångsarbete, företag, företagsorganisationer, ideella organisationer och organisationer i det civila samhället, konsumentorganisationer, fackföreningar och andra organisationer.

Framställaren kan lämna information antingen direkt eller via en förmedlare (t.ex. en juridisk rådgivare eller en sammanslutning), som kommer att fungera som kontaktpunkt för den huvudansvariga behöriga myndigheten.

Inom EU måste de behöriga myndigheterna se till att framställare som är kvalificerade som visselblåsare enligt visselblåsardirektivet ([183]) och som har erhållit information om överträdelser av förordningen i ett arbetsrelaterat sammanhang får tillräckligt skydd mot risken för repressalier i enlighet med kraven i det direktivet. Kommissionen kommer också att tillämpa rättssäkerhetsgarantier vid utredningar av påstått tvångsarbete utanför EU.

7.2.2 *Information som ska lämnas*

Framställarna måste lämna information i god tro, och ange skälen till och bevisen för sina påståenden ([184]). Kommissionen förkastar alla inlämnade uppgifter som är uppenbart ofullständiga, ogrundade eller som lämnats i ond tro.

Nedan följer en förteckning över information som skulle vara mest användbar för att göra det möjligt för kommissionen och behöriga myndigheter att effektivt och ändamålsenligt bedöma potentiella överträdelser av förbudet mot tvångsarbete. Framställarna uppmuntras att lämna in den information som de har tillgång till. Uppgifterna förtecknas under fyra rubriker: kontaktuppgifter, påståenden, bevis, information om ekonomiska aktörer och produkter.

7.2.3 *Kontaktuppgifter*

Framställaren eller dennes företrädare bör lämna sina kontaktuppgifter, så att kommissionen eller en behörig myndighet kan ställa konfidentiella uppföljningsfrågor och informera framställaren om resultatet av sin bedömning. Berörda parter kommer att kunna lämna information anonymt inom den gemensamma kontaktpunkten för inlämnande av information, även om detta kan begränsa möjligheten till framtida kommunikation med dem.

([182]) Artikel 9.2 i förordningen om tvångsarbete.

([183]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1936 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (EUT L 305, 26.11.2019, s. 17).

([184]) Artikel 9.2 i förordningen om tvångsarbete.

7.3 **Påståenden om tvångsarbete**

När framställarna använder den enda gemensamma kontaktpunkten för inlämnande av information kommer de att vägledas genom de olika stegen för hur de ska förklara sammanhanget och skälen till sitt inlämnande. Framställarna uppmuntras att förklara sina påståenden om att en produkt tillverkats ([185]) med tvångsarbete så uttömmande som möjligt. De bör därför ta med information om

- huruvida det påstådda tvångsarbetet påtvingats privat eller av en statlig myndighet,
- var tvångsarbetet påstås ha ägt rum, och vilken arbetsrelaterad verksamhet det berör (jordbruk/skörd, produktion/tillverkning, gruvdrift/utvinning, annat),
- hur länge det påstådda tvångsarbetet har pågått,
- varför det påstådda beteendet motsvarar definitionen av tvångsarbete (avsnitt 3.2) och vilka de relevanta riskfaktorerna är (avsnitt 3.4),
- typ av och antal arbetstagare/offer som berörs av överträdelsen (inbegripet om barn är inblandade),
- kontaktuppgifter till alla personer eller organisationer som kan vittna (förutsatt att de samtycker till att bli kontaktade).

Framställaren bör också ange om liknande information, såvitt denne känner till, redan har lämnats in till samma eller annan offentlig eller rättslig myndighet (och i så fall vilken) och/eller till medierna eller andra informationskanaler.

7.4 **Bevis på tvångsarbete och styrkande handlingar**

Framställarna bör, när så är möjligt, tillhandahålla relevanta styrkande handlingar som styrker påståendena om tvångsarbete. Sådana bevis kan ha många olika former, bland annat de exempel som anges i avsnitt 4.7.

7.5 **Information om de berörda ekonomiska aktörerna och/eller produkterna**

Framställarna bör i sina inlagor inkludera information om de ekonomiska aktörer och/eller produkter som berörs av påståendena.

När det gäller ekonomiska aktörer, skulle följande uppgifter vara mest användbara:

- Kontaktuppgifter till den eller de ekonomiska aktörer (namn och adresser) som tillverkar, importerar, distribuerar eller säljer de produkter som påstås ha tillverkats med tvångsarbete i EU, eller som exporterar sådana produkter från EU, om möjligt inbegripet uppgifter om den eller de medlemsstater där tillverkningen, importen, distributionen, försäljningen eller exporten äger rum.
- Om möjligt, en beskrivning av den eller de ekonomiska aktörernas affärsverksamhet.
- Om möjligt, en förklaring av eventuella kopplingar mellan framställaren och den eller de ekonomiska aktörerna (t.ex. anställd, konkurrent, kund), och huruvida framställaren har haft kontakt med aktören/aktörerna avseende påståendet.

([185]) Detta inbegriper utvinning när det gäller råvaror och skörd när det gäller jordbruksprodukter, samt alla led i produktions- och tillverkningsprocessen för en slutprodukt.

När det gäller produkter skulle följande uppgifter vara mest användbara:

- En beskrivning av den eller de produkter som påstås ha tillverkats med tvångsarbete, och deras koppling till EU-marknaden (t.ex. tillverkningsställe eller plats för import till EU, försäljningsställe i EU eller plats för export från EU), om möjligt inbegripet HS-numret eller KN-numret.
- I förekommande fall, beskrivning av de delar som påstås ha tillverkats med tvångsarbete.
- Om möjligt, fotografier av den eller de berörda produkterna.
- Om möjligt, information om produktens leveranskedja, inbegripet tillverkare eller producent som tillverkar den färdiga produkten eller de färdiga produkterna och, i förekommande fall, information om leverantörer av insatsvaror och råvaror, med uppgift om vilken eller vilka delar av leveranskedjan som påstås påverkas av tvångsarbete.
- Information om produktidentifiering (t.ex. beskrivning, namn eller varumärke för produkten, typ, referens, modell, parti- eller serienummer som anbringats på produkten eller dess förpackning eller på ett relaterat dokument, QR eller streckkoder).

7.6 **Hur hanteras den inlämnade informationen?**

7.6.1 *Inledande bedömning*

När kommissionen får information om påstådda överträdelser via den gemensamma kontaktpunkten för inlämnande av information kommer den först att undersöka huruvida den mottagna informationen är tillåtlig och förkasta alla inlagor som är uppenbart ofullständiga, ogrundade eller som lämnats i ond tro.

Om informationen är tillåtlig och avser tvångsarbete som påstås äga rum utanför EU kommer kommissionen att bedöma den själv. Om informationen rör tvångsarbete som påstås äga rum på en EU-medlemsstats territorium kommer kommissionen att vidarebefordra den mottagna informationen till den behöriga myndigheten i den medlemsstaten, som i sin tur kommer att bedöma informationen.

Den huvudansvariga behöriga myndigheten kommer sedan inom en rimligt tidsfrist att kontakta framställaren för att bekräfta mottagandet av informationen.

Den huvudansvariga behöriga myndigheten kommer därefter att noggrant och opartiskt bedöma den mottagna informationen, tillsammans med annan relevant information från andra källor, och denna bedömning kommer att ligga till grund för dess beslut om en eventuell utredning.

7.6.2 *Dialog med framställaren*

Den huvudansvariga behöriga myndigheten kan kontakta framställaren när den utför sin bedömning, eller eventuella efterföljande utredningar, för att begära förtydliganden eller ytterligare information. Om lång tid har förflutit sedan informationen lämnades kan den huvudansvariga behöriga myndigheten samråda med framställaren om eventuella förändringar i situationen, eller om nya bevis.

Den huvudansvariga behöriga myndigheten kommer inom rimlig tid att informera framställaren om resultatet av sin bedömning, särskilt om huruvida den har beslutat att fortsätta utredningen eller inte. Den exakta tidsramen beror på omständigheterna i varje enskilt fall.

7.7 **Tystnadsplikt och dataskydd**

7.7.1 *Konfidentialitet*

Den information som framställaren lämnar kommer endast att användas för att utreda påstådda överträdelser av tvångsarbetsförbudet enligt förordningen, om inte annat krävs enligt EU-lagstiftning eller nationell lagstiftning i enlighet med EU-lagstiftningen. Om informationen även innehåller anklagelser om brottsliga handlingar får sådan information också delas med de berörda myndigheterna i medlemsstaterna i samband med brottsutredningar.

Kommissionen och de behöriga myndigheterna behandlar framställarens information och identitet som konfidentiell, i enlighet med EU-lagstiftningen och nationell lagstiftning i överensstämmelse med EU-lagstiftningen.

Informationsinlagor kommer därför att behandlas konfidentiellt, om inte framställaren uttryckligen anger att vissa uppgifter är icke-konfidentiella eller att uppgifterna redan är offentliga.

Även om kommissionen kan lämna ut allmän information i sammanfattad form kommer den att göra detta på ett sätt som skyddar framställarens identitet samt informationens och andra parters konfidentialitet.

7.7.2 *Behandling av personuppgifter*

All behandling av personuppgifter som utförs av kommissionen och behöriga myndigheter utförs i enlighet med EU:s lagstiftning om skydd av personuppgifter, särskilt den allmänna dataskyddsförordningen ([186]), dataskyddsskyldigheterna för EU:s institutioner och organ, för efterlevnad av den allmänna dataskyddsförordningen ([187]), samt direktivet om skydd för fysiska personer ([188]).

([186]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

([187]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (Text av betydelse för EES.) (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

([188]) Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and on the free movement of such data, and repealing Council Framework Decision 2008/977/JHA (OJ L 119, 4.5.2016, s. 89).